

## Sunuş

Globalizasyon, iş birliği, ortak ekonomi, ortak savunma... Dünya'nın önde gelen ülkeleri ile bu hususlarda paylaşımında bulunmak ve/veya rekabet etmek isteyen ülkelerin teknolojik gelişmelere paralel yenilikçi, yaratıcı ve yararlı çalışmalar içerisinde olmaları gerektiği şüphesizdir. Günümüzde uluslararası piyasalarda rekabet gücünü artırmak isteyen ülkeler yenilik kapasitesi ve bilgi yaratmada öne çıkan ülkelerdir. Dünya ekonomisine entegre olmayı amaçlayan ülkeler, yeniliği uzun vadede rekabet gücü için bir anahtar olarak kabul etmektedirler. Yenilik yapmanın temelinde de Ar-Ge faaliyetleri yer almaktadır.

Uluslararası istatistikler değerlendirildiğinde, Ar-Ge yoğunluğu yüksek olan, Ar-Ge harcamalarına bütçeden ve GSYİH'den en çok pay ayıran ülkelerin refah düzeylerinin ve rekabet güçlerinin diğer ülkelere kıyasla daha ileride olduğu görülmektedir.

Son yıllarda ülkemizin ekonomik kalkınma hedefine paralel olarak uluslararası alanda rekabet gücünü artırmaya yönelik birçok düzenleme hayata geçirilmiştir. Getirilen düzenlemeler özellikle teknoloji ve gelişmişlik seviyemizi güçlendirmeye yönelik olarak Araştırma ve Geliştirme (Ar-Ge) yatırımlarını ve insan kaynağını, diğer bir deyişle bilim adamı ve araştırmacı kaynağı yatırımlarını teşvik amaçlı olarak oluşturulmuştur.

Bu düzenlemelerin ilki 2001 yılında yürürlüğe giren 4691 Sayılı Teknoloji Geliştirme Bölgeleri Kanunu'dur. Bununla birlikte 28.02.2008 tarihinde kabul edilerek 01.04.2008 tarihinde yürürlüğe giren 5746 Sayılı Araştırma, Geliştirme ve Tasarım Faaliyetlerinin Desteklenmesi Hakkında Kanun ile Ar-Ge faaliyeti gerçekleştiren ve gerçekleştirecek olan mükelleflere pek çok indirim, istisna, destek ve teşvik sağlanması amaçlanmıştır. Bunun yanında, 5520 Sayılı Kurumlar Vergisi Kanunu'na eklenen 5/B maddesiyle araştırma, geliştirme ve yenilik faaliyetleri ile yazılım faaliyetleri neticesinde ortaya çıkan buluşlardan 1/1/2015 tarihinden itibaren elde edilen kazanç ve iratlara yönelik istisna uygulaması getirilmiştir.

Son olarak, 26 Şubat 2016 tarihli Resmi Gazete'de yayımlanarak 01 Mart 2016'da yürürlüğe giren 6676 sayılı "Araştırma ve Geliştirme Faaliyetlerinin Desteklenmesi Hakkında Kanun ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun" ile 5746 sayılı "Araştırma, Geliştirme ve Tasarım Faaliyetlerinin Desteklenmesi Hakkında Kanun" ile 4691 sayılı "Teknoloji Geliştirme Bölgeleri Kanunu"nda birçok değişiklik yapılmış ve ilave destek unsurları getirilmiştir.

"100 Soruda Ar-Ge Teşvikleri 2023" adlı çalışmamız bu düzenlemelerde yer alan teşvik unsurları hakkında genel bilgi vermek ve temel esaslar çerçevesinde oluşabilecek muhtemel sorulara cevap vermek amacıyla hazırlanmıştır.

Saygılarımızla,

EY Türkiye

"100 Soruda Ar-Ge Teşvikleri" isimli çalışmamız, Ar-Ge teşvikleri ilgili genel bilgi vermek amacıyla, 4691 sayılı "Teknoloji Geliştirme Bölgeleri Kanunu", 5520 sayılı "Kurumlar Vergisi Kanunu" ve 5746 sayılı "Araştırma, Geliştirme ve Tasarım Faaliyetlerinin Desteklenmesi Hakkında Kanunun ilgili hükümleri dikkate alınarak 01.05.2023 tarihi itibarıyla yürürlükteki mevzuat kapsamında EY uzmanları tarafından hazırlanmıştır. Bu çalışmada yer alan bilgi ve açıklamalardan dolayı EY ve/veya Kuzey Yeminli Mali Müşavirlik ve Bağımsız Denetim A.Ş.'ye sorumluluk iddiasında bulunulamaz. Vergi ve teşvik mevzuatımızın sık değiştirilen ve farklı anlayışlarla yorumlanabilen yapısı nedeniyle, herhangi bir konuda uygulama yapılmadan önce konunun uzmanlarından profesyonel yardım alınmasını tavsiye ederiz.

## Contents

1. Ar-Ge teşvikleri ile ilgili mevzuat.....	1
1.1. Ar-Ge teşvikleri hangi mevzuatta yer almaktadır?.....	1
1.2. "Ar-Ge, yenilik ve yazılım faaliyetleri" nasıl tanımlanmaktadır?.....	1
1.3. Tasarım faaliyeti nasıl tanımlanmaktadır?.....	1
2. 4691 sayılı Teknoloji Geliştirme Bölgeleri Kanunu kapsamında Ar-Ge teşvikleri.....	2
2.1. 4691 Sayılı Kanun'un amacı nedir?.....	2
2.2. 4691 Sayılı Kanun'un kapsamı nedir?.....	2
2.3. 4691 Sayılı Kanun ile sağlanan istisna ve destekler nelerdir?.....	3
2.4. 4691 sayılı Kanun'un yürürlük tarihi ve son uygulama tarihi nedir?.....	3
2.5. "Girişimci", "Kurucu heyet", "Yönetici şirket", "Ar-Ge Projesi", "Ar-Ge Personeli", "Araştırmacı", "Yazılımcı Personel", "Destek Personeli", "Kuluçka Merkezi", "Teknoloji Transfer Ofisi", "Teknolojik Ürün", "Teknisyen", "Tasarım Projesi", "Tasarım Personeli" ve "Tasarımcı" kavramları neyi ifade etmektedir?.....	3
2.6. Teknoloji Geliştirme Bölgelerinde Destek Personeli Uygulaması Nasıl Gerçekleşmektedir. ....	4
2.7. Teknoloji geliştirme bölgesi nedir?.....	4
2.8. İhtisas Teknoloji geliştirme bölgesi nedir?.....	4
2.9. Gelir ve kurumlar vergisi teşvikinin kapsamı nedir?.....	4
2.10. Olağan ve olağandışı faaliyet gelirlerinin istisna kapsamında değerlendirilmesi mümkün mü?.....	5
2.11. Mükelleflerin teknoloji geliştirme bölgesinde faaliyete geçmeden önce başladıkları projelerin istisna kapsamında değerlendirilmesi mümkün mü?.....	5
2.12. Müşterek genel giderler ve amortismanların dağıtımı ne şekilde yapılmaktadır?.....	5
2.13. Kurumlar vergisi istisnasından yararlandırılacak kazanç tutarı nasıl tespit edilecektir?.....	5
2.14. Pazarlama faaliyetlerine isabet eden kazançların kurumlar vergisi istisnasından yararlandırılabilmesi mümkün mü? 6	
2.15. İstisna kapsamında değerlendirilebilecek diğer faaliyetler nelerdir?.....	7
2.16. Muhasebe kayıtları nasıl tutulacaktır?.....	7
2.17. Bölgelerde faaliyet gösteren şubelerin ayrı defter tutması ve belge bastırması zorunlu mudur?.....	7
2.18. İstisna kazanç beyannamede hangi satırda gösterilmelidir?.....	7
2.19. Proje zararları diğer faaliyetlerden elde edilen kazançtan indirilebilir mi?.....	7
2.20. Bölgede yürütülen projelere ilişkin dışardan sağlanan hibe ve destekler kazancın tespitinde ne şekilde dikkate alınacaktır?.....	7
2.21. Ücretlere ilişkin gelir vergisi teşvikinin kapsamı nedir?.....	8
2.22. Personelin bölge dışı çalışmaları karşılığında elde ettiği ücretler için gelir vergisi teşviki uygulanması mümkün müdür?.....	8

2.23. Ar-Ge, Tasarım Merkezleri ve Teknokentlerde Uzaktan Çalışma Uygulamasında Dikkat Edilmesi Gereken Hususlar Nelerdir? .....	8
2.24. Hafta tatili, yıllık ücretli izin ve ek ödemelerin istisnadan yararlandırılması mümkün müdür?.....	9
2.25. Damga vergisi istisnasının kapsamı nedir? .....	9
2.26. Ücretlere ilişkin istisnanın uygulanmasında yönetici şirketin sorumluluğu var mıdır?.....	9
2.27. Sigorta primi işveren hissesi desteğinden yararlanılmasına ilişkin şartlar nelerdir?.....	9
2.28. Katma değer vergisi istisnasının kapsamı nedir? .....	10
2.29. 7104 Sayılı Kanun ile Ar-Ge, Tasarım ve Teknokent firmalarına getirilen istisnalar Nelerdir? .....	10
2.30. İstisna işlemlere ilişkin yüklenilen KDV'lerin düzeltilmesi gerekir mi? .....	10
2.31. Kanun hükümlerine göre bildirim ve beyan yükümlülüğünün kapsamı nedir? .....	10
2.32. İstisna ile diğer teşvik uygulamalarından aynı anda faydalanılabilecek midir? .....	11
2.33. Bölgede faaliyette bulunanlara iştirak edenlere sağlanan desteğin kapsamı nedir?.....	11
2.34. Sermaye desteklerine ilişkin desteğin sınırı nedir? .....	11
3. 5520 sayılı Kurumlar Vergisi Kanunu kapsamındaki Ar-Ge teşvikleri.....	11
3.1. Kurumlar Vergisi Kanunu kapsamında Ar-Ge faaliyetlerine sağlanan destekler nelerdir?.....	11
3.2. İstisna kapsamına dahil kazançlar nelerdir? .....	11
3.3. İstisnadan kimler yararlanabilecek?.....	12
3.4. İstisnadan yararlanma şartları nelerdir?.....	12
3.5. İstisna uygulaması ne şekilde gerçekleştirilmektedir? .....	12
3.6. 9/8/2016 tarihinden önce değerlendirme raporu düzenlenmesi amacıyla başvurular istisnadan faydalanabilecek midir? 13	
3.7. İstisna kazancın tespiti nasıl yapılmaktadır?.....	13
3.8. Buluşun üretim sürecinde kullanılması halinde kazancın tespiti nasıl yapılmaktadır? .....	13
3.9. Buluşun üretilen ürünlerin toplam maliyeti içerisindeki payının tespitinde hangi giderler dikkate alınacaktır? ....	13
3.10. Kesinti uygulaması ne şekilde olacaktır?.....	14
3.11. 1 Ocak 2015 Tarihinden önce tescil edilmiş patentli veya faydalı model belgeli buluşlar istisnadan faydalanabilecek midir? .....	14
3.12. Sınai mülkiyet hakkının istisnadan yararlanması için tescil edilmesi gerekli midir? .....	14
4. 5746 sayılı Araştırma Geliştirme ve Tasarım Faaliyetlerinin Desteklenmesi Hakkında Kanun kapsamında Ar-Ge teşvikleri .....	14
4.1. 5746 Sayılı Kanun'un amacı nedir?.....	14
4.2. 5746 Sayılı Kanun'un kapsamı nedir?.....	15
4.3. Ar-Ge ve tasarım teşvik unsurları nelerdir? .....	15
4.4. Kanun'un yürürlük tarihi ve son uygulama tarihi nedir? .....	15
4.5. Kanun ile sağlanan destek ve teşvik unsurlarından ne zaman yararlanılmaya başlanabilecektir?.....	15
4.6. Ar-Ge merkezi nedir?.....	16
4.7. Ar-Ge / tasarım merkezi için gerekli asgari personel sayısı ve tam zaman eşdeğer personel sayısı kaçtır?.....	16

4.8.	30 tam zaman eş değer personel sayısı zorunluluğu getirilen sektörler hangileridir?.....	16
4.9.	Tam Zaman Eşdeğer Personel Sayısı hesaplaması nasıl yapılmaktadır?.....	16
4.10.	Ar-Ge personeli kimdir?.....	17
4.11.	Tasarım merkezi nedir? .....	17
4.12.	Tasarım personeli kimdir? .....	17
4.13.	Tasarım projesi nedir? .....	18
4.14.	Desteklenecek Programlar ve Bu Programlara Yönelik Destekler Nedir? .....	18
4.15.	Desteklenecek Programlar Desteği Nedir?.....	18
4.16.	Desteklenecek Programlar Desteği'nin Faydalanmanın Şartları Nelerdir?.....	18
4.17.	Desteklenecek programlar desteği uygulamasında işletmelerin yükümlülükleri nelerdir? .....	18
4.18.	Kimler Ar-Ge indiriminden yararlanabilir ve indirim oranı nedir? .....	18
4.19.	Önceki yıl Ar-Ge harcamalarının cari dönem Ar-Ge indirimine etkisi var mıdır?.....	19
4.20.	Birden fazla Ar-Ge veya Tasarım merkezi bulunan işletmelerde personel sayısı hesabı nasıl yapılır?.....	19
4.21.	Ar-Ge, yenilik ve tasarım faaliyeti kapsamında değerlendirilen harcamalar nelerdir? .....	19
4.22.	Ar-Ge veya tasarım faaliyeti haricinde başka faaliyetlerde de kullanılabileceklerin kira veya amortisman gideri Ar-Ge veya tasarım indirimine konu edilebilir mi?.....	21
4.23.	Ar-Ge veya tasarım merkezinin bulunduğu binaların yüz ölçümü tespitinde hangi alanlar dikkate alınacaktır? 21	
4.24.	Enerji ve su giderlerinin Ar-Ge veya tasarım indirimine konu edilebilecek tutarı nasıl hesaplanacaktır?.....	22
4.25.	Ar-Ge harcamalarının sınırı var mı?.....	22
4.26.	Ar-Ge ve yenilik faaliyeti kapsamında değerlendirilmeyen faaliyetler nelerdir? .....	22
4.27.	Tasarım faaliyeti kapsamında değerlendirilmeyen faaliyetler nelerdir? .....	23
4.28.	Ar-Ge yenilik ve tasarım faaliyeti kapsamında yapılan harcamaların muhasebeleştirilmesi ve amortisman uygulaması nasıldır?.....	23
4.29.	Projenin devredilmesi durumunda Ar-Ge ve tasarım indirimi uygulaması ne şekilde olacaktır? .....	24
4.30.	Yeterli kazancın olmaması durumunda Ar-Ge ve tasarım indirimi sonraki dönemlere devredilebilir mi?.....	24
4.31.	Gelir vergisi stopaj desteğinin kapsamı nedir? .....	24
4.32.	Gelir vergisi stopaj teşviki uygulamasında kapsama dahil olan ve olmayan ödemeler nelerdir?.....	25
4.33.	Ar-Ge veya Tasarım Merkezi dışında geçirilen sürelerin gelir vergisi stopajı teşviki kapsamında değerlendirilmesi nasıl olmaktadır?.....	25
4.34.	Ar-Ge veya tasarım merkezinde görevli Ar-Ge veya tasarım personeline ödenen prim, ikramiye gibi ek ödemeler gelir vergisi stopajı teşvikinden yararlanabilir mi?.....	26
4.35.	Gelir vergisi stopaj teşviki uygulamasından yararlanmaya ne zaman başlanabilir?.....	26
4.36.	Gelir vergisi teşvik uygulamasını sona erdiren durumlar nelerdir?.....	27
4.37.	Projenin devredilmesi durumunda gelir vergisi teşviki devam eder mi? .....	27
4.38.	Sigorta primi desteğinin kapsamı nedir? .....	27
4.39.	Sigorta primi işveren hissesi desteğinin hesaplamasında matraha dahil olan unsurlar nelerdir? .....	28

4.40. Personele yapılan ücret dışı ödemeler hesaplamaaya dahil edilebilir mi? .....	28
4.41. Kısmi zamanlı Ar-Ge personeli için sigorta primi işveren hissesi desteğinden faydalanılırken, aynı personelin Ar-Ge dışı çalışmaları için 5510 Sayılı Kanun'la getirilen teşvikten faydalanmak mümkün müdür? .....	28
4.42. Sigorta primi işveren hissesi desteğinden yararlanılacak personel için süre şartı var mıdır? Sigorta primi işveren hissesi desteğinden yararlanan personel için düzenlenen hizmet belgeleri üzerinden damga vergisi ödenmesi gerekir mi?.....	29
4.43. Damga vergisi istisnası nedir?.....	29
4.44. Girişim Sermayesi Yatırım Fonu Uygulaması kapsamında ayrılacak tutar nasıl hesaplanmaktadır? .....	29
4.45. Teknogirişim sermayesi desteği nedir? .....	30
4.46. Siparişe dayalı Ar-Ge, Yenilik ve Tasarım Faaliyetleri Ar-Ge ve tasarım indirim uygulamasına konu edilebilir mi? 30	
4.47. Sipariş verenin kurumlar vergisi mükellefi olmaması durumunda Ar-Ge ve tasarım indiriminde nasıl faydalanılacaktır?.....	30
4.48. Nakit destekler muhasebe kayıtlarda nasıl izlenir?.....	31
4.49. Ar-Ge faaliyetlerini kim denetler?.....	31
4.50. Stajyer Desteği Nedir? .....	31
4.51. Mentorlük Desteği Nedir? .....	31
4.52. Ar-Ge veya Tasarım Merkezi Olmak için Bakanlık'ın Başlıca Beklentileri Nelerdir?.....	31

## 1. Ar-Ge teşvikleri ile ilgili mevzuat

### 1.1. Ar-Ge teşvikleri hangi mevzuatta yer almaktadır?

- 5746 sayılı "Araştırma Geliştirme ve Tasarım Faaliyetlerinin Desteklenmesi Hakkında Kanun" ile araştırma geliştirme (Ar-Ge) ve tasarım faaliyetlerinde bulunan mükelleflerin çeşitli yükümlülüklerine ilişkin olarak teşvik ve destekler sağlanmıştır.
- 4691 sayılı "Teknoloji Geliştirme Bölgeleri Kanunu" ile Teknoloji Geliştirme Bölgeleri Kanunu kapsamına giren bölgelerde Ar-Ge, tasarım veya yazılım faaliyetlerinde bulunan mükelleflerin çeşitli yükümlülüklerine ilişkin olarak teşvik ve destekler sağlanmıştır.
- 5520 sayılı "Kurumlar Vergisi Kanunu" Gelir Vergisi ve Kurumlar Vergisi mükelleflerine işletmeleri bünyesinde gerçekleştirdikleri araştırma ve geliştirme harcamaları üzerinden hesaplanacak Ar-Ge indiriminden faydalanma imkanı getirilmiştir

### 1.2. "Ar-Ge, yenilik ve yazılım faaliyetleri" nasıl tanımlanmaktadır?

Yer verilen kavramlar her Kanun'da farklı tanımlanmış olsa da en geniş kapsamda tanımlamalar aşağıdaki şekilde yapılabilecektir.

**Ar-Ge:** Araştırma ve geliştirme, kültür, insan ve toplumun bilgisinden oluşan bilgi dağarcığının artırılması ve bunun yeni süreç, sistem ve uygulamalar tasarlamak üzere kullanılması için sistematik bir temelde yürütülen yaratıcı çalışmaları, çevre uyumlu ürün tasarımı veya yazılım faaliyetleri ile alanında bilimsel ve teknolojik gelişme sağlayan, bilimsel ve teknolojik bir belirsizliğe odaklanan, çıktıları özgün, deneysel, bilimsel ve teknik içerik taşıyan faaliyetleri kapsayan çalışmalardır.

**Yenilik:** Sosyal ve ekonomik ihtiyaçlara cevap verebilen, mevcut pazarlara başarıyla sunulabilecek ya da yeni pazarlar yaratabilecek; yeni bir ürün, mal, hizmet, uygulama, yöntem veya iş modeli fikri ile oluşturulan süreçleri ve süreçlerin neticeleridir.

**Yazılım:** Bir bilgisayar, iletişim cihazı veya bilgi teknolojilerine dayalı bir diğer cihazın çalışmasını ve kendisine verilen verilerle ilgili gereken işlemleri yapmasını sağlayan komutlar dizisinin veya programların ve bunların kod listesini, işletim ve kullanım kılavuzlarını da içeren belgelerin belli bir sistematik içinde, tasarlama, geliştirme şeklindeki ürün ve hizmetlerin tümü ile bu ürün ya da mal ve hizmetlerin lisanslama, kiralama ve tüm hakları ile devretme gibi teslim şekillerinin tümünü ifade eder.

### 1.3. Tasarım faaliyeti nasıl tanımlanmaktadır?

6676 sayılı Kanun ile sanayi alanında ve Bakanlar Kurulunun uygun göreceği diğer alanlarda katma değer ve rekabet avantajı yaratma potansiyelini haiz, ürün veya ürünlerin işlevselliğini artırma, geliştirme, iyileştirme ve farklılaştırmaya yönelik yenilikçi faaliyetlerin tümü tasarım faaliyetleri olarak tanımlanmış ve 5746 ile 4691 sayılı Kanun'larda yer alan Ar-Ge faaliyetlerine yönelik teşvik ve destekler kapsamına alınmıştır.

11 Ağustos 2016 tarihli Resmi Gazete'de yayımlanan 2016/9094 sayılı Bakanlar Kurulu kararı ile, Avrupa Topluluğunda Ekonomik Faaliyetlerin İstatistikî Sınıflaması'na (NACE Rev.2) göre aşağıda belirtilen alanlarda katma değer ve rekabet avantajı yaratma potansiyelini haiz, ürün veya ürünlerin işlevselliğini artırma, geliştirme, iyileştirme ve farklılaştırmaya yönelik yenilikçi faaliyetlerin tümü tasarım faaliyeti olarak dikkate alınacağı kararlaştırılmıştır.

a) J – Bilgi ve İletişim başlığı altında yer alan;

59.11 – Sinema Filmi, Video ve Televizyon Programları Yapım Faaliyetleri

59.12 - Sinema Filmi, Video ve Televizyon Programları Çekim Sonrası Faaliyetleri

b) M – Mesleki, Bilimsel ve Teknik Faaliyetler başlığı altında yer alan;

74.10 – Uzmanlaşmış Tasarım Faaliyetleri (74.10.03 hariç)

74.10.01 İç mimarların faaliyetleri (iç dekorasyon dahil)

74.10.02 Diğer uzmanlaşmış tasarım faaliyetleri (tekstil, giyim, ayakkabı gibi kişisel eşyalar ve ev eşyaları tasarımı ile endüstriyel tasarım dahil, iç mimarların ve uzmanlaşmış grafik tasarımcıların faaliyetleri hariç)

c) R – Kültür, Sanat, Eğlence, Dinlenme ve Spor başlığı altında yer alan;

90.02 Gösteri Sanatlarını Destekleyici Faaliyetler

## **2. 4691 sayılı Teknoloji Geliştirme Bölgeleri Kanunu kapsamında Ar-Ge teşvikleri**

### **2.1. 4691 Sayılı Kanun'un amacı nedir?**

Söz konusu Kanun ile üniversiteler, araştırma kurum ve kuruluşları ile üretim sektörlerinin işbirliği sağlanarak, ülke sanayisinin uluslararası rekabet edebilir ve ihracata yönelik bir yapıya kavuşturulması maksadıyla;

- Teknolojik bilgi üretmek,
- Üründe ve üretim yöntemlerinde yenilik geliştirmek,
- Ürün kalitesini veya standardını yükseltmek,
- Verimliliği artırmak,
- Üretim maliyetlerini düşürmek,
- Teknolojik bilgiyi ticarileştirmek,
- Teknoloji yoğun üretim ve girişimciliği desteklemek,
- Küçük ve orta ölçekli işletmelerin yeni ve ileri teknolojilere uyumunu sağlamak,
- Bilim ve Teknoloji Yüksek Kurulunun kararları da dikkate alınarak teknoloji yoğun alanlarda yatırım olanakları yaratmak,
- Araştırmacı ve vasıflı kişilere iş imkânı yaratmak,
- Teknoloji transferine yardımcı olmak,
- Yüksek/ileri teknoloji sağlayacak yabancı sermayenin ülkeye girişini hızlandıracak teknolojik alt yapıyı sağlamak,
- amaçlanmıştır.

### **2.2. 4691 Sayılı Kanun'un kapsamı nedir?**

Anılan Kanun, Teknoloji Geliştirme Bölgelerinin kuruluşunu, işleyişini, yönetim ve denetimini ve bunlarla ilgili kişi ve kuruluşların görev, yetki ve sorumluluklarını kapsar.

### 2.3. 4691 Sayılı Kanun ile sağlanan istisna ve destekler nelerdir?

4691 Sayılı Kanun kapsamında faaliyette bulunan mükelleflere kurumlar vergisi, gelir vergisi, damga vergisi, katma değer vergisi istisnası, sigorta primi desteği ile Ar-Ge, yenilik ve tasarım projeleri ile ilgili araştırmalarda kullanılmak üzere ithal edilen eşyaya ilişkin gümrük vergisi, fon, damga vergisi ve harç istisnası sağlanmıştır.

### 2.4. 4691 sayılı Kanun'un yürürlük tarihi ve son uygulama tarihi nedir?

Söz konusu Kanun 06.07.2001 tarihinde yürürlüğe girmiş olup, bu Kanun ile mükelleflere sağlanan vergisel teşvikler 31.12.2028 tarihine kadar geçerlidir.

### 2.5. "Girişimci", "Kurucu heyet", "Yönetici şirket", "Ar-Ge Projesi", "Ar-Ge Personeli", "Araştırmacı", "Yazılımcı Personel", "Destek Personeli", "Kuluçka Merkezi", "Teknoloji Transfer Ofisi", "Teknolojik Ürün", "Teknisyen", "Tasarım Projesi", "Tasarım Personeli" ve "Tasarımcı" kavramları neyi ifade etmektedir?

4691 Sayılı Kanun uyarınca,

**Girişimci:** Bölgedeki hizmet ve imkânlardan yararlanmak isteyen veya yararlanmakta olan gerçek ve tüzel kişileri

**Kurucu heyet:** Bölgenin içinde veya bulunduğu ilde yer alan en az bir üniversite veya yüksek teknoloji enstitüsü ya da kamu Ar-Ge merkez veya enstitüsü ve diğer kuruluş temsilcilerinden oluşan, Bölge yönetici şirketi kuruluşuna kadar geçen süreçte ilgili kurum ve kuruluşlar nezdinde Bölgenin kurulması ve ilgili tüm iş ve işlemlerden sorumlu heyeti,

**Yönetici şirket:** Bu Kanun'a uygun ve anonim şirket olarak kurulan, Bölgenin yönetimi ve işletmesinden sorumlu şirketi,

**Ar-Ge Projesi:** Amacı, kapsamı, genel ve teknik tanımı, süresi, bütçesi, özel şartları, diğer kurum, kuruluş, gerçek ve tüzel kişilerce sağlanacak ayni ve/veya nakdî destek tutarları, sonuçta doğacak fikri mülkiyet haklarının paylaşım esasları tespit edilmiş ve Ar-Ge faaliyetlerinin her safhasını belirleyecek mahiyette ve bilimsel esaslar çerçevesinde gerçekleştirilen ve araştırmacı ve/veya yazılımcı personel tarafından yürütülen projeyi,

**Ar-Ge Personeli:** Ar-Ge faaliyetlerinde doğrudan görevli araştırmacı, yazılımcı ve teknisyenleri

**Araştırmacı:** Ar-Ge faaliyetleriyle yenilik tanımı kapsamındaki projelerde yeni bilgi, ürün, süreç, yöntem ve sistemlerin tasarım veya oluşturulması ile ilgili projelerin yönetilmesi süreçlerinde yer alan en az lisans mezunu uzmanları,

**Yazılımcı Personel:** Yazılım olarak tanımlanan süreçte çalışıp program geliştiren, üreten, alanında yeterli deneyime veya eğitime sahip nitelikli personeli,

**Destek Personeli:** Ar-Ge veya tasarım faaliyetlerine katılan veya bu faaliyetlerle doğrudan ilişkili yönetici, teknik eleman, laborant, sekreter, işçi ve benzeri personeli,

**Kuluçka Merkezi (İnkübatör):** Özellikle genç ve yeni işletmeleri geliştirmek amacıyla; girişimci firmalara ofis hizmetleri, ekipman desteği, yönetim desteği, mali kaynaklara erişim, kritik iş ve teknik destek hizmetlerinin bir çatı altında tek elden sağlandığı yapıları,

**Teknoloji Transfer Ofisi (TTO):** Teknoloji geliştiricisi Ar-Ge kurum ve kuruluşları ile teknoloji kullanıcısı sanayi şirketleri veya diğer teknoloji ya da Ar-Ge kurum ve kuruluşları arasında bilgilendirme, koordinasyon, araştırmayı yönlendirme, yeni Ar-Ge şirketlerinin



oluşturulmasını teşvik etme, iş birliği geliştirme, fikri mülkiyet haklarının korunması, pazarlanması, satılması, fikri mülkiyetin satışından elde edilen gelirlerin yönetilmesi konularında faaliyet gösteren yapıyı,

**Teknolojik Ürün:** Toplumsal ihtiyaçları karşılamak ve yaşam standardını yükseltmek amacıyla nitelikli işgücü tarafından bilimsel bilgi ve teknolojik araştırmalar kullanılarak ortaya çıkarılan, var olandan belirgin bir şekilde farklılık gösteren, katma değeri ve rekabet edebilirliği yüksek ürünü,

**Teknisyen:** Meslek Lisesi veya meslek yüksekokullarının tasarım, teknik, fen veya sağlık bölümlerinden mezun, teknik bilgi ve deneyim sahibi kişileri,

**Tasarım Projesi:** Amacı, kapsamı, genel ve teknik tanımı, süresi, bütçesi, özel şartları, diğer kurum, kuruluş, gerçek ve tüzel kişilerce sağlanacak aynı veya nakdî destek tutarları, sonuçta doğacak fikri mülkiyet haklarının paylaşım esasları tespit edilmiş ve tasarım faaliyetlerinin her safhasını belirleyecek mahiyette ve bilimsel esaslar çerçevesinde tasarımcı tarafından yürütülen projeyi,

**Tasarım Personeli:** Tasarım faaliyetlerinde doğrudan görevli tasarımcı ve teknisyenleri,

**Tasarımcı:** Tasarım faaliyetleri kapsamındaki projelerin gerçekleştirilmesi ve ilgili projelerin yönetilmesi süreçlerinde yer alan, üniversitelerin; mühendislik, mimarlık veya tasarım ile ilgili bölümlerinden mezun en az lisans derecesine sahip kişiler ile tasarım alanlarından herhangi birinde en az lisansüstü eğitim derecesine sahip diğer kişileri,

İfade eder.

## **2.6. Teknoloji Geliştirme Bölgelerinde Destek Personeli Uygulaması Nasıl Gerçekleşmektedir.**

Bölgede çalışan destek personelinin bu görevleri ile ilgili ücretleri, 31/12/2028 tarihine kadar her türlü vergiden müstesnadır. Muafiyet kapsamındaki destek personeli sayısı toplam personel sayısı on beşe (hariç) kadar olan bölge firmaları için Ar-Ge personeli sayısının yüzde yirmisini, toplam personel sayısı on beş ve üzeri olan firmalar için ise Ar-Ge personeli sayısının yüzde onunu aşamaz.

## **2.7. Teknoloji geliştirme bölgesi nedir?**

4691 sayılı Teknoloji Geliştirme Bölgeleri Kanunu'na göre teknoloji geliştirme bölgesi yüksek/ileri teknoloji kullanan ya da yeni teknolojilere yönelik firmaların, belirli bir üniversite veya yüksek teknoloji enstitüsü ya da Ar-Ge merkez veya enstitüsünün olanaklarından yararlanarak teknoloji veya yazılım ürettikleri/geliştirdikleri, teknolojik bir buluşu ticari bir ürün, yöntem veya hizmet haline dönüştürmek için faaliyet gösterdikleri ve bu yolla bölgenin kalkınmasına katkıda buldukları, aynı üniversite, yüksek teknoloji enstitüsü ya da Ar-Ge merkez veya enstitüsü alanı içinde veya yakınında; akademik, ekonomik ve sosyal yapının bütünleştiği siteyi veya bu özelliklere sahip teknoparkı ifade eder.

## **2.8. İhtisas Teknoloji geliştirme bölgesi nedir?**

İhtisas teknoloji geliştirme bölgesi, aynı sektör grubunda ve bu sektör grubuna dâhil alt sektörlerde faaliyet gösteren girişimcilerin yer aldığı tematik teknoloji geliştirme bölgelerini ifade etmektedir.

## **2.9. Gelir ve kurumlar vergisi teşvikinin kapsamı nedir?**

Mükelleflerin münhasıran, teknoloji geliştirme bölgelerinde gerçekleştirdikleri yazılım, Ar-Ge ve tasarıma dayalı faaliyetlerinden elde ettikleri kazançlar gelir ve kurumlar vergisinden istisna edilmiştir.

Bölgede faaliyette bulunan mükelleflerin, bölge dışında gerçekleştirdikleri faaliyetlerinden elde ettiği kazançlar, yazılım Ar-Ge ve tasarım faaliyetlerinden elde edilmiş olsa dahi, istisnadan yararlanamaz.

Bir faaliyetin istisna kapsamında değerlendirilip değerlendirilmeyeceği konusunda Kanun'da yer alan "Ar-Ge", "Tasarım" ve "Yazılım" ifadelerine ilişkin tanımlar esas alınacaktır.

İşletmeler, bölgede başlatıp sonuçlandırdıkları Ar-Ge projeleri sonucu elde ettikleri teknolojik ürünün üretilmesi için gerekli yatırımı, yönetici şirketin uygun bulması ve bakanlığın izin vermesi şartıyla bölge içerisinde yapabilirler.

## **2.10. Olağan ve olağandışı faaliyet gelirlerinin istisna kapsamında değerlendirilmesi mümkün mü?**

Bölgede faaliyet gösteren mükelleflerin esas faaliyetleri dışında ancak, normal ticari işlemleri kapsamında elde edecekleri gelirleri ile olağandışı gelirlerinin istisna kapsamında değerlendirilmesi mümkün değildir. Bu kapsamda nakitlerin değerlendirilmesi sonucu oluşan faiz gelirleri, yabancı para cinsinden aktifler dolayısıyla oluşan kur farkları, iktisadi kıymetlerin elden çıkarılmasından doğan gelirler istisna kapsamında değerlendirilmez. Bununla birlikte, Ar-Ge, yazılım ve tasarım faaliyetlerine bağlı olarak bölge dışında gerçekleştirilen kurulum, test çalışmaları, onarım, eğitim, teknik hizmet ve danışmanlık gibi hizmetlerden sağlanan kazançların istisna kapsamında değerlendirilmesi mümkün bulunmamaktadır.

## **2.11. Mükelleflerin teknoloji geliştirme bölgesinde faaliyete geçmeden önce başladıkları projelerin istisna kapsamında değerlendirilmesi mümkün mü?**

Mükelleflerin bölgede faaliyete geçtikleri tarih itibarıyla tamamlamış oldukları yazılım ve Ar-Ge'ye dayalı projelerden elde edecekleri kazançların istisna kapsamında değerlendirilmesi mümkün değildir.

Diğer taraftan, mükelleflerin bölgede faaliyete geçmeden önce başlayıp, bölgede faaliyete geçtikten sonrada devam ettirdikleri yazılım, tasarım ve Ar-Ge'ye dayalı projelerden sağladıkları kazancın ancak, projenin bölgede gerçekleştirilen kısmına ilişkin kazanç kısmı istisnadan yararlanabilecektir.

## **2.12. Müşterek genel giderler ve amortismanların dağıtımı ne şekilde yapılmaktadır?**

İstisna kapsamına giren faaliyetler ile bu kapsama girmeyen işlerin birlikte yapılması halinde, müşterek genel giderlerin bu faaliyetler ile ilgili olarak cari yılda oluşan maliyetlerin birbirine oranı esas alınarak dağıtılması gerekir.

Mükelleflerin istisna kapsamına giren ve girmeyen faaliyetlerinde müştereken kullandığı tesisat, makine ve ulaştırma vasıtalarının amortismanlarının ise bunların her bir işte kullanıldıkları gün sayısına göre dağıtımının yapılması gerekmektedir.

## **2.13. Kurumlar vergisi istisnasından yararlandırılacak kazanç tutarı nasıl tespit edilecektir?**

Teknoloji geliştirme bölgelerinde faaliyet gösteren ve 26/6/2001 tarihli ve 4691 sayılı Teknoloji Geliştirme Bölgeleri Kanununun geçici 2'nci maddesinde yer alan istisna hükmü kapsamına giren kazanç elde eden gelir ve kurumlar vergisi mükelleflerinin bu kazançlarının gayri maddi hakların satışı, devri veya kiralanmasından elde edilmesi halinde, söz konusu gayri maddi haklardan kaynaklanan kazançlar dolayısıyla istisnadan yararlanabilmesi için bu hakların niteliğine göre ilgili mevzuat çerçevesinde tescile veya kayda yetkili kuruma başvurularak patent veya fonksiyonel olarak patente eşdeğer belgelere bağlanması gerekir.

(2) Bu Karar kapsamında, faydalı model belgesi, tasarım tescil belgesi, telif hakkı tescil belgesi, entegre devre topografyası tescil belgesi, yeni bitki çeşitlerine ait ıslahçı hakkı tescil belgesi ve benzeri belgeler fonksiyonel olarak patente eşdeğer belge olarak kabul edilir.

(3) Bu Karar hükümleri, sipariş üzerine yapılan ve doğabilecek tüm gayri maddi hakların sözleşme hükümleri çerçevesinde siparişi verene ait olacağı işlerde olduğu gibi faaliyeti gerçekleştiren lehine gayri maddi hak doğmayan durumlarda, mükelleflerin bölgedeki faaliyetleri dolayısıyla elde edeceği kazançları kapsamaz.

(4) Bu Karar kapsamında, ilgili mevzuat çerçevesinde telif hakkı tescil belgesine bağlanan yazılım faaliyetlerinden elde edilen kazançlar için mezkûr istisnadan yararlanılabilir.

(5) Son 5 hesap döneminin ortalaması dikkate alınmak suretiyle, gayri maddi haklardan elde edilen yıllık brüt gelirleri 30 milyon Türk Lirasını ve dahil olduğu şirketler grubunun (herhangi bir gruba dahil değilse kendisinin) yıllık net satış hasılatı toplamı 200 milyon Türk Lirasını aşmayan mükelleflerin Ar-Ge faaliyetlerine yönelik patentlenebilirlik kriterlerini (yenilik, buluş basamağı, sanayiye uygulanabilirlik gibi) taşıyan gayri maddi haklardan ve ilgili mevzuat kapsamında aranan şartları haiz tasarım faaliyetlerinden doğan gayri maddi haklardan elde ettikleri kazançları, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığında alınan proje bitirme belgesine dayanılarak istisnadan yararlandırılır. Bu durumda patent veya fonksiyonel olarak patente eşdeğer bir başka belge aranmaz. Proje bitirme belgesinin düzenlenmesine ilişkin hususlar Sanayi ve Teknoloji Bakanlığınca belirlenir.

(6) Beşinci fıkrada yer alan tutarlar Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasınca belirlenen Avro cinsi döviz alış kurunda yıl içinde gerçekleşen değişim oranı dikkate alınarak Maliye Bakanlığınca, en yakın milyon Türk Lirasına yuvarlanarak, her yıl güncellenir.

Bu Karar kapsamında patent veya fonksiyonel olarak patente eşdeğer belgelere bağlanan gayri maddi haklardan kaynaklanan kazançların istisnadan yararlanacak kısmı, kazancı doğuran faaliyet kapsamında gerçekleştirilen nitelikli harcamaların toplam harcamalara oranı kullanılarak hesaplanır.

(2) Bu hesaplamada dikkate alınacak nitelikli harcamalar gayri maddi hakkın elde edilebilmesi için mükellefin kendisi tarafından yapılan ve gayri maddi hak ile doğrudan bağlantılı harcamalar ile ilişkisiz kişilerden sağlanan ve aynı mahiyeti taşıyan fayda ve hizmet bedellerinin toplamıdır. Bu harcamalardan aktifleştirilerek amortisman tabi tutulması gerekenler de gerçekleştirildikleri dönemde amortisman öncesi tutarlarıyla bu hesaplamada dikkate alınır.

(3) Bu hesaplamada, mükellef tarafından yapılsa dahi faiz giderleri ve bina maliyetleri gibi yürütülen yazılım, tasarım ve Ar-Ge faaliyeti ile doğrudan ilişkili olmayan her türlü maliyet unsuru hem toplam harcamalar hem de nitelikli harcamalar dışında tutulur.

(4) İstisnanın uygulanacağı kazanç kısmının tespitinde, gayri maddi hak satın alma bedelleri (lisans ve benzeri bedeller dahil) ve ilişkili kişilerden sağlanan fayda ve hizmet bedelleri toplam harcama tutarına dahil edilirken, nitelikli harcamalar tutarına dahil edilmez. Ancak, Avrupa Birliğine tam üyeliğin gerçekleştiği tarihi içeren vergilendirme döneminin sonuna kadar, yurt içinde yerleşik ilişkili kişilerden sağlanan fayda ve hizmet bedelleri nitelikli harcamalar tutarına dahil edilebilir. Aynı süre içinde, bu bölgelerde faaliyette bulunan bir başka kurumla devir, birleşme veya bölünme işlemine girilmesi halinde devralınan, birleşilen veya bölünen kurum tarafından daha önce bu bölgelerde yapılmış olan nitelikli harcamalar da aynı muameleye tabi tutulabilir.

(5) Mükellefler nitelikli harcama tutarını yüzde 30'una kadar artırabilir. Şu kadar ki, bu şekilde artırılan nitelikli harcama tutarı toplam harcama tutarını aşamaz.

## **2.14. Pazarlama faaliyetlerine isabet eden kazançların kurumlar vergisi istisnasından yararlandırılabilmesi mümkün mü?**

Teknoloji geliştirme bölgelerinde Ar-Ge, tasarım ve yazılım faaliyetinde bulunan şirketlerin bu faaliyetler sonucu buldukları ürünleri kendilerinin seri üretime tabi tutarak pazarlamaları halinde elde edilen kazancın yalnızca lisans, patent gibi gayri maddi haklara isabet eden kısmı istisnadan yararlandırılacaktır. Dolayısıyla, ürünlerin/hizmetlerin satış fiyatı ve maliyetleri içerisinde yer alan tüm unsurların transfer fiyatlandırması esaslarına göre ayrıştırılması ve istisna kazancın bu şekilde tespit edilmesi gerekmektedir. Üretim ve pazarlama organizasyonu nedeniyle doğan kazancın diğer kısmı ise istisna kapsamında değerlendirilmeyecektir.

## **2.15. İstisna kapsamında değerlendirilebilecek diğer faaliyetler nelerdir?**

Lisans, patent gibi gayri maddi haklara bağlanmamış olmakla birlikte uyarılama, yerleştirme, geliştirme, revizyon, ek yazılım gibi faaliyetlerden elde edilen kazançlar istisna kapsamında değerlendirilebilecektir.

## **2.16. Muhasebe kayıtları nasıl tutulacaktır?**

İstisnadan yararlanacak kazancın tespiti açısından, mükelleflerin istisna kapsamına giren üretim faaliyetlerine ilişkin kazançlar ile istisna kapsamında değerlendirilmeyecek faaliyetlerinden elde ettikleri kazançlarının ayırımını yapabilecek şekilde muhasebe kayıtlarını tutmaları gerekmektedir.

İstisna kazancın tutarı ile gelir veya kurumlar vergisi matrahının tespiti açısından, istisna kapsamında olan faaliyetler ile diğer faaliyetlere ilişkin hasılat, maliyet ve gider unsurlarının ayrı ayrı izlenmesi gerekmektedir.

## **2.17. Bölgelerde faaliyet gösteren şubelerin ayrı defter tutması ve belge bastırması zorunlu mudur?**

Merkezi bölge dışında olan şubeler için ayrı defter tutulması ve ayrı belge bastırılması mecburi değildir. Diğer taraftan, istisnanın uygulanabilmesi için kayıt sisteminin merkez ve şube faaliyetlerinin ayrı ayrı izlenmesini, merkez ve şubeye atfedilecek gelir ve giderlerin birbiri ile karıştırılmamasını temin edecek şekilde oluşturulması gerekmektedir. Bu amaçla, ayrı defter tutulması ve belge bastırılması da mümkün bulunmaktadır.

## **2.18. İstisna kazanç beyannamede hangi satırda gösterilmelidir?**

İstisna kapsamındaki kazançlar kurumlar vergisi beyannamesinin "Zarar Olsa Dahi İndirilecek İstisnalar" bölümünde yer alan "Teknoloji Geliştirme Bölgelerinde Elde Edilen Kazançlar" satırında gösterilir.

İstisna uygulamasına ilişkin olarak yıllık vergilendirme dönemi esas alınarak yapılan açıklamalar, mükelleflerin geçici vergi dönemleri itibarıyla hesaplayacakları kazancın tespiti açısından da geçerlidir.

## **2.19. Proje zararları diğer faaliyetlerden elde edilen kazançtan indirilebilir mi?**

Kazancı istisna kapsamında olan projelerin zararlı sonuçlanması halinde bu zararların diğer faaliyetlerden elde edilen kazançlardan indirilmesi mümkün değildir. Söz konusu zarar tutarı kurum kazancının tespitinde matraha ilave kalem olarak dikkate alınmalıdır.

## **2.20. Bölgede yürütülen projelere ilişkin dışardan sağlanan hibe ve destekler kazancın tespitinde ne şekilde dikkate alınacaktır?**

Bölgede faaliyet gösteren mükelleflere geri ödeme koşuluyla sermaye desteği olarak sağlanan yardımlar borç mahiyetinde olduğundan ticari kazancın tespitinde dikkate alınmamaktadır. Diğer taraftan, bölgede faaliyet gösteren mükelleflere istisnadan

yararlanan Ar-Ge projelerine ilişkin olarak TÜBİTAK vb. kurumlar tarafından hibe şeklinde sağlanan destek tutarları ile diğer kurumların bu mahiyetteki bağış ve yardımları kurum kazancına dahil edilecek ve istisnadan yararlandırılacaktır.

## **2.21. Ücretlere ilişkin gelir vergisi teşvikinin kapsamı nedir?**

Bölgede çalıştırılan araştırmacı, yazılımcı, tasarım ve Ar-Ge personelinin bu görevleri ile ilgili ücretlerinin %100'ü gelir vergisi teşviki kapsamındadır.

Bu nitelikleri haiz olsalar dahi, bir personelin araştırma, yazılım, tasarım ve Ar-Ge çalışmaları dışında kalan görevleri dolayısıyla ödenen ücretlerin istisna kapsamında değerlendirilmesi mümkün değildir.

Ancak, bölgede bulunan ve tasarım veya Ar-Ge faaliyetlerine katılan veya bu faaliyetlerle doğrudan ilişkili yönetici, teknik eleman, laborant, sekreter, işçi ve benzeri personelin ücretlerinin (destek personeli), söz konusu personel sayısının Ar-Ge ve tasarım personeli sayısının yüzde onunu aşmaması şartı ile gelir vergisinden müstesna tutulabilmesi mümkündür.

## **2.22. Personelin bölge dışı çalışmaları karşılığında elde ettiği ücretler için gelir vergisi teşviki uygulanması mümkün müdür?**

Dışarıda geçirilen sürelerin sınırlarının kararlaştırılmasına yönelik olarak 2016/9091 sayılı Bakanlar Kurulu kararı 11 Ağustos 2016 tarihli Resmi Gazete'de yayımlanmış olup, söz konusu karar kapsamında; teknoloji geliştirme bölgelerinde yer alan işletmelerde çalışan Ar-Ge veya tasarım personelinin bu merkezlerde yürüttüğü projelerle doğrudan ilgili olmak şartıyla aşağıda belirtilen faaliyetlerin teknoloji geliştirme bölgesi yönetici şirketinin onayının alınması ve Sanayi ve Teknoloji Bakanlığının bilgilendirilmesi kaydıyla, bu faaliyetlere ilişkin ücretlerin % 100'ü gelir vergisi stopajı teşviki kapsamında değerlendirilecektir.

- Laboratuvar analiz, test ve deney çalışmaları,
- Diğer Ar-Ge veya tasarım merkezlerinde yapılan çalışmalar,
- Saha araştırması,
- Prototip geliştirmeye yönelik faaliyetler,
- Projelerde görev alan personel ile sınırlı olmak kaydıyla bilimsel içerikteki etkinlikler.

4691 sayılı "Teknoloji Geliştirme Bölgeleri Kanunu" kapsamında kurulan teknoloji geliştirme bölgelerinde yer alan işletmelerde Ar-Ge veya tasarım personelinin yüksek lisans yapanlar için bir buçuk yılı, doktora yapanlar için iki yılı geçmemek kaydıyla merkez veya bölge dışında geçirdiği süreler (aylık ders saati kadar) ilişkin ücretlerin % 100'ü teknoloji geliştirme bölgesi yönetici şirketinin onayının alınması ve Sanayi ve Teknoloji Bakanlığının bilgilendirilmesi kaydıyla, gelir vergisi stopajı teşviki kapsamında değerlendirilecektir.

## **2.23. Ar-Ge, Tasarım Merkezleri ve Teknokentlerde Uzaktan Çalışma Uygulamasında Dikkat Edilmesi Gereken Hususlar Nelerdir?**

Resmi Gazetede yayınlanmış olan 5806 sayılı karara göre gelir vergisi stopajı teşviki kapsamında, Teknoloji Geliştirme Bölgeleri ile Ar-Ge veya Tasarım Merkezlerinde çalışan personelin toplam sayısına veya teşvike konu edilen toplam çalışma sürelerine uygulanmak üzere söz konusu bölge ve merkezler dışarıda geçirilen süreler bakımından belirlenmiş olan oranın, 31 Aralık 2023 tarihine kadar yüzde yetmiş beş olarak uygulanmasına karar verilmişti.

Ancak 20 Mart 2023 tarihli ve 32169 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ile Teknoloji Geliştirme Bölgeleri ile Ar-Ge veya Tasarım Merkezlerinde çalışan personelin toplam sayısına veya teşvike konu edilen toplam çalışma sürelerine uygulanmak üzere söz konusu bölge ve merkezler dışında geçirilen süreler bakımından belirlenen oran konusunda değişikliğe gidilmiş ve Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı tarafından mahiyeti belirlenecek olan “Bilişim Personeline” 1 Nisan 2023-31 Aralık 2023 tarihleri arasında yüzde yüz olarak güncellenmiştir.

3 Mayıs 2023 tarihinde Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı tarafından yayınlanan duyuru ile, Ar-Ge ve Tasarım Merkezi ile Teknoloji Geliştirme Bölgelerinde ilgili destekten faydalanacak bilişim personelinin mahiyeti;

“ Fakültelerin dört yıllık Bilgisayar, Elektronik ya da Yazılım ile ilgili bölümlerinden ya da bu alanlarda denkliği Yükseköğretim Kurulu’nca Kabul edilmiş yükseköğretim kurumlarından mezunlar ile yukarıda belirtilen alanlar dışında kalan Fakülte, Meslek Yüksekokulu ve Meslek Lisesi mezunlarından Yazılım, Tasarım (Çip Tasarımı, Sistem Tasarımı, Donanım Mimarisi Tasarımı vb.), Analiz, Ağ Bağlantıları veya bunlar ile ilgili test, bakım gibi alanlarda Teknoloji Geliştirme Bölgeleri ile Ar-Ge ve Tasarım Merkezlerinde görev alan personel” şeklinde bildirilmiştir.

20.07.2022 tarihinden sonrasına ilişkin Dışarıda Geçirilen Süre kapsamındaki Uzaktan Çalışma Sürelerinin 13 kodu ile Dışarıda Bakanlık’a bildirilmesi gerekmektedir.

## **2.24. Hafta tatili, yıllık ücretli izin ve ek ödemelerin istisnadan yararlandırılması mümkün müdür?**

Bölgede çalıştırılan araştırmacı, yazılımcı ve Ar-Ge personelinin kanuni izin süreleri içerisinde hak kazandıkları ücretlerin de istisnaya konu edilmesi mümkündür.

Mükelleflerce, anılan personele çeşitli adlarla yapılan ve ücret olarak değerlendirilecek ödemeler de (prim, ikramiye vb.) istisna kapsamında olacaktır.

## **2.25. Damga vergisi istisnasının kapsamı nedir?**

Bölgede çalışan araştırmacı, yazılımcı ve Ar-Ge personelinin bu görevleri ile ilgili ücretleri damga vergisinden istisna olup, damga vergisine tabi diğer kağıtlar için istisna uygulaması öngörülmemiştir.

Öte yandan Yönetici Şirketin, bu kanunun uygulanması ile ilgili olarak düzenlenen kağıtlarda ve yapılan işlemlerde damga vergisi ve harç muafiyeti bulunmaktadır.

Bölgelerde Kanun kapsamında yürütülen yazılım, Ar-Ge, yenilik ve tasarım projeleri ile ilgili araştırmalarda kullanılmak üzere ithal edilen eşya, gümrük vergisi ve her türlü fondan, bu kapsamda düzenlenen kâğıtlar ve yapılan işlemler damga vergisi ve harçtan istisnadır.

## **2.26. Ücretlere ilişkin istisnanın uygulanmasında yönetici şirketin sorumluluğu var mıdır?**

Yönetici şirket, ücreti gelir vergisi istisnasından yararlanan kişilerin bölgede fiilen çalışıp çalışmadığını denetler. Bölge dışında geçirilen sürenin Bölgede yürütülen görevle ilgili olmadığını tespit edilmesi halinde, ziyaa uğratılan vergi ve buna ilişkin cezalardan ilgili işletme sorumludur.

## **2.27. Sigorta primi işveren hissesi desteğinden yararlanılmasına ilişkin şartlar nelerdir?**

4691 sayılı Teknoloji Geliştirme Bölgeleri Kanununun geçici 2'nci maddesi uyarınca ücreti gelir vergisinden istisna olan personelin; bu çalışmaları karşılığında elde ettikleri ücretleri üzerinden hesaplanan sigorta primi işveren hissesinin yarısı, Maliye Bakanlığı bütçesine konulacak ödenekten karşılanır.

## **2.28. Katma değer vergisi istisnasının kapsamı nedir?**

KDV Kanunu'nun geçici 20. maddesi uyarınca, 4691 Sayılı Kanun'a göre teknoloji geliştirme bölgesinde faaliyette bulunan girişimcilerin kazançlarının gelir veya kurumlar vergisinden istisna bulunduğu süre içinde münhasıran bu bölgelerde ürettikleri ve sistem yönetimi, veri yönetimi, iş uygulamaları, sektörel, internet, mobil ve askeri komuta kontrol uygulama yazılımı şeklindeki teslim ve hizmetleri katma değer vergisinden müstesnadır.

## **2.29. 7104 Sayılı Kanun ile Ar-Ge, Tasarım ve Teknokent firmalarına getirilen İstisnalar Nelerdir?**

Teknoloji geliştirme bölgelerinde, ihtisas teknoloji geliştirme bölgelerinde, Ar-ge ve tasarım merkezlerinde, üniversitelerin araştırma laboratuvarlarında Ar-Ge, yenilik ve tasarım faaliyetlerinde bulunanlara münhasıran bu faaliyetlerinde kullanılmak üzere yapılan yeni makine ve teçhizat teslimleri KDV istisnası tutulmuştur.

## **2.30. İstisna işlemlere ilişkin yüklenilen KDV'lerin düzeltilmesi gerekir mi?**

İstisna KDV Kanunu açısından kısmi istisna kapsamında olduğundan istisnaya konu işlemlerle ilgili yüklenilen katma değer vergilerinin mükelleflerin vergiye tabi işlemleri üzerinden hesapladıkları katma değer vergisinden indirmeleri KDV Kanunu'nun 30/a maddesi uyarınca söz konusu değildir. Ancak, indirilemeyen katma değer vergisi işin mahiyetine göre gider veya maliyet unsuru olarak dikkate alınabilecektir.

## **2.31. Kanun hükümlerine göre bildirim ve beyan yükümlülüğünün kapsamı nedir?**

12.06.2018 tarihli Resmi Gazete'de yayımlanan Teknoloji Geliştirme Bölgeleri Uygulama Yönetmeliği'nde, yönetici şirketin kuruluşunun Ticaret Sicili Gazetesi'nde ilanından sonra bağlı bulunan vergi dairesine başvuruda bulunacağı; bölgede yer alan gelir ve kurumlar vergisi mükelleflerinin, münhasıran bu bölgedeki yazılım ve Ar-Ge faaliyetlerinden elde ettikleri kazançlarının gelir ve kurumlar vergisinden istisna edilebilmesi için bağlı bulunan vergi dairesine müracaat edecekleri, bu müracaata bölgede faaliyette bulunulduğunu gösteren yönetici şirketten alınan bir belgenin ekleneceği; girişimcilerin, istihdam ettikleri tüm araştırmacı, yazılımcı ve Ar-Ge projelerindeki personelin listesini, görev tanımlarını, nitelik ve çalışma sürelerini yönetici şirkete onaylattıktan sonra aylık olarak Bağlı bulunan vergi dairesine bildirecekleri ifade edilmiştir.

Söz konusu yönetmelikte başvuru, müracaat ve bildirimlerin yapılacağı yer bağlı bulunan vergi dairesi olarak belirtilmekle birlikte, bu bildirimler bölgede faaliyet gösteren mükelleflerin kurumlar vergisi yönünden bağlı oldukları vergi dairesine yapılacaktır. Ayrıca bir örneğinin de muhtasar beyanname yönünden bağlı olunan vergi dairesine bildirilmesi gerekmektedir. Vergi dairelerince mükelleflere istisna uygulamasına ilişkin olarak herhangi bir belge verilmesi söz konusu değildir.

10 Ağustos 2016 tarihli Resmi Gazete'de yayımlanan Teknoloji Geliştirme Bölgeleri Uygulama Yönetmeliği ile 4691 sayılı Kanun'un geçici 2'nci maddesinde yer alan istisnalara ilişkin açıklamalar yapılmıştır. Yönetmelikte, Bilim ve Teknoloji Genel Müdürlüğü'nce



belirlenen şekilde uygun olarak hazırlanmış olan, Bölge yönetici şirket ve bölgede bulunan girişimcilerin faaliyetlerine ilişkin, kendi serbest muhasebeci mali müşaviri veya yeminli mali müşavirince onaylı yıllık bilgiler her yılın Mayıs ayı sonuna kadar elektronik ortamda Bilim ve Teknoloji Genel Müdürlüğüne iletileceği belirtilmiştir.

### **2.32. İstisna ile diğer teşvik uygulamalarından aynı anda faydalanılabilecek midir?**

Hem 4691 sayılı Teknoloji Geliştirme Bölgeleri Kanununun geçici 2nci maddesinde hem de Kurumlar Vergisi Kanunu 5/B maddesinde yer alan şartlar sağlansa dahi Kurumlar Vergisi Kanunu 5/B maddesi kapsamında buluşlardan elde edilen kazançlara bu istisnalardan sadece biri uygulanabilecektir. Dolayısıyla, buluşlarından elde ettikleri kazançları için Kurumlar Vergisi Kanunu 5/B maddesinde yer alan istisnadan yararlanan mükellefler bu kazançları için ayrıca Teknokent kazanç istisnasından yararlanamayacaklardır.

### **2.33. Bölgede faaliyette bulunanlara iştirak edenlere sağlanan desteğin kapsamı nedir?**

31/12/2028 tarihine kadar uygulanmak üzere, Bölgede faaliyette bulunanlara Bakanlık tarafından uygun görülen alanlarda gerçekleştirecekleri projelerinin finansmanında kullanılmak üzere gelir ve kurumlar vergisi mükellefleri tarafından sağlanan sermaye destekleri, Gelir Vergisi Kanununun 89 uncu maddesi uyarınca ticari kazancın ve Kurumlar Vergisi Kanununun 10 uncu maddesine göre kurum kazancının tespitinde indirim konusu yapılır.

### **2.34. Sermaye desteklerine ilişkin desteğin sınırı nedir?**

Sermaye destekleri, beyan edilen gelirin veya kurum kazancının yüzde onunu ve öz sermayenin yüzde yirmisini aşmamak üzere kazancın tespitinde indirim konusu yapılır. İndirim konusu yapılacak tutar yıllık olarak 1.000.000 Türk lirasını aşamaz.

## **3. 5520 sayılı Kurumlar Vergisi Kanunu kapsamındaki Ar-Ge teşvikleri**

### **3.1. Kurumlar Vergisi Kanunu kapsamında Ar-Ge faaliyetlerine sağlanan destekler nelerdir?**

**6518 sayılı Kanun'la Kurumlar Vergisi Kanunu'na eklenen "Sınai mülkiyet haklarında istisna" başlıklı 5/B maddesi ile Türkiye'de gerçekleştirilen araştırma, geliştirme ve yenilik faaliyetleri ile yazılım faaliyetleri neticesinde ortaya çıkan buluşlardan 1/1/2015 tarihinden itibaren elde edilen kazanç ve iratlara yönelik istisna uygulaması düzenlenmiştir.3.2. İstisna kapsamına dahil kazançlar nelerdir?**

Kurumlar vergisi mükellefleri tarafından Türkiye'de gerçekleştirilen araştırma, geliştirme ve yenilik faaliyetleri ile yazılım faaliyetleri neticesinde ortaya çıkan buluşların;

- Kiralanması neticesinde elde edilen kazanç ve iratların
- Devri veya satışı neticesinde elde edilen kazançların,
- Türkiye'de seri üretime tabi tutularak pazarlanmaları halinde elde edilen kazançların,
- Türkiye'de gerçekleştirilen üretim sürecinde kullanılması sonucu üretilen ürünlerin satışından elde edilen kazançların patentli veya faydalı model belgeli buluşa atfedilen kısmının



- %50'si maddede belirtilen şartların yerine getirilmesi halinde kurumlar vergisinden müstesnadır.

### 3.3. İstisnadan kimler yararlanabilecek?

İstisna uygulamasından kurumlar vergisi mükellefleri ile gelir vergisi mükellefleri yararlanabilecektir.

İstisna şartlarının sağlanması kaydıyla, gerçek veya tüzel kişilerin tam veya dar mükellefiyete tabi olmasının istisna uygulanmasında bir önemi yoktur. Dar mükellef kurumların, Türkiye'de gerçekleştirdikleri araştırma, geliştirme ve yenilik faaliyetleri ile yazılım faaliyetleri neticesinde ortaya çıkan buluşları için patent veya faydalı model belgesi almaları halinde, bu buluşlarından elde edecekleri kazanç ve iratları için istisna hükümlerinden faydalanmaları mümkün olacaktır.

### 3.4. İstisnadan yararlanma şartları nelerdir?

İstisna uygulamasından yararlanacak mükelleflerin;

- Buluşlara ilişkin araştırma, geliştirme ve yenilik faaliyetleri ile yazılım faaliyetlerinin Türkiye'de gerçekleştirilmesi
- İncelemeli sistemle patent veya olumlu araştırma raporu sonucunda faydalı model belgesi alınması
- İstisna uygulamasından yararlanacak kişilerden olunması
- İstisnadan yararlanacak kişilerin Türkiye Cumhuriyeti sınırları içinde ikametgahı olunması veya sınai veya ticari faaliyette bulunan gerçek veya tüzel kişiler veya Paris Anlaşması hükümleri dahilinde başvuru hakkına sahip olunması
- Patent veya faydalı model belgesi üzerinde tekel niteliğinde özel bir ruhsata sahip olunması
- Patent veya faydalı model belgesi için sağlanan koruma süresinin aşılmamış olması gerekmektedir.

### 3.5. İstisna uygulaması ne şekilde gerçekleştirilmektedir?

İstisna uygulamasına patent veya faydalı model belgesinin verildiği tarihten itibaren başlanır ve ilgili patent veya faydalı model belgesi için sağlanan koruma süresi aşılmamak kaydıyla bu istisnadan yararlanılabilir. Buluşun üretim sürecinde kullanılması sonucu üretilen ürünlerin satışından elde edilen kazançların, patentli veya faydalı model belgeli buluşa atfedilen kısmı, ayrıştırılmak suretiyle transfer fiyatlandırması esaslarına göre tespit edilir.

Buluşun, istisnadan yararlanılacak ilk yıl oluşturacağı katma değer dikkate alınarak devri veya satışı halindeki değerinin tespitine yönelik Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından değerlendirme raporu düzenlenmesi şartına ilişkin Kanunun 5/B maddesinin ikinci fıkrasının (c) bendi 6728 sayılı Kanunun 57'nci maddesi ile yürürlükten kaldırılmıştır. Dolayısıyla, 6728 sayılı Kanunla yapılan söz konusu değişiklikle bu Kanunun yürürlük tarihi olan 9/8/2016 tarihinden itibaren, Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından değerlendirme raporu düzenlenmeksizin, şartları taşıyan mükellefler istisnadan yararlanabileceklerdir.

### **3.6. 9/8/2016 tarihinden önce değerlendirme raporu düzenlenmesi amacıyla başvurular istisnadan faydalanabilecek midir?**

İstisna uygulamasında değerlendirme raporu düzenlenmesine ilişkin şartı kaldıran 6728 sayılı Kanunun 57 nci maddesinin yürürlük tarihi 9/8/2016 olup aynı Kanunun Geçici 1 inci maddesinin üçüncü fıkrasıyla bu tarihten önce, anılan madde kapsamında değerlendirme raporu düzenlenmesi amacıyla Hazine ve Maliye Bakanlığına başvuran mükelleflerin söz konusu başvurularına ilişkin patent veya faydalı model belgelerine konu buluşlarından 1/1/2015 tarihinden itibaren elde ettikleri kazançları hakkında, 5520 sayılı Kanunun 5/B maddesinin bu Kanunla yapılan değişiklik sonrası hükümlerinin uygulanacağı belirtilmiştir. Buna göre, 9/8/2016 tarihinden önce, istisnadan yararlanmak üzere değerlendirme raporu düzenlenmesi amacıyla Gelir İdaresi Başkanlığına başvuruda bulunmuş olan mükellefler, başvurularına konu bu buluşlarından 1/1/2015 tarihinden itibaren elde ettikleri kazançları için değerlendirme raporu düzenlenmeksizin istisnadan faydalanabileceklerdir.

### **3.7. İstisna kazancın tespiti nasıl yapılmaktadır?**

Patentli veya faydalı model belgeli buluşlardan elde edilen kazançların % 50'si kurumlar vergisinden müstesnadır. Kazanç tespiti ile ilgili olarak ayrıntılı örneklere 11 seri no'lu kurumlar vergisi genel tebliğinde yer verilmiştir.

### **3.8. Buluşun üretim sürecinde kullanılması halinde kazancın tespiti nasıl yapılmaktadır?**

Buluşun üretim sürecinde kullanılması sonucu üretilen ürünlerin satışından elde edilen kazançların, patentli veya faydalı model belgeli buluşa atfedilen kısmı, ayrıştırılmak suretiyle transfer fiyatlandırması esaslarına göre tespit edilecektir. Transfer fiyatlandırması suretiyle ayrıştırma yöntemi yerine satış, hasılat, gider, harcama, maliyet veya benzeri unsurları dikkate alarak kazancın ayrıştırılmasında basitleştirilmiş yöntemler tespit etmeye Hazine ve Maliye Bakanlığı yetkili kılınmıştır. Bu kapsamda, patentli veya faydalı model belgeli buluşunu üretim sürecinde kullanan mükelleflerin tercih etmeleri halinde, ürettikleri ürünlerin satışından elde ettikleri kazançlarının patentli veya faydalı model belgeli buluşa atfedilen kısmını, maliyet unsurlarını dikkate alarak da ayrıştırmaları mümkündür. Bu şekilde patentli veya faydalı model belgeli buluşa atfedilen kazancın ayrıştırılmasında, buluşun üretilen ürünlerin toplam maliyeti içerisindeki payı dikkate alınacaktır.

### **3.9. Buluşun üretilen ürünlerin toplam maliyeti içerisindeki payının tespitinde hangi giderler dikkate alınacaktır?**

Buluşun üretim sürecinde kullanılmasıyla ilgili olarak katlanılan;

- İlk madde ve malzeme giderleri
- Aktifleştirilen Ar-Ge harcamaları için ayrılan amortismanlar
- Üretim giderleri
- İşçilik giderleri
- Genel yönetim giderlerinden düşen pay
- Dışarıdan Sağlanan Fayda ve Hizmetler

gibi tüm giderler dikkate alınacaktır.

### **3.10. Kesinti uygulaması ne şekilde olacaktır?**

İstisna uygulaması, patent veya faydalı model belgesi alınan buluş dolayısıyla elde edilen kazanç ve iratlar üzerinden Kurumlar Vergisi Kanunu 30'ncu maddesi kapsamında vergi kesintisi yapılmasına engel teşkil etmeyecektir. Ancak, Kanunun 5/B maddesi kapsamında istisnadan yararlanılabilecek serbest meslek kazançları ile gayrimenkul sermaye iratları üzerinden yapılacak vergi kesintisi %50 indirimli olarak uygulanacaktır. Kazanç ve iratları kesinti yoluyla vergilenen ve beyanname vermesi gerekmeyen mükellefler için indirimli vergi kesintisi en fazla 5 yıl süre ile uygulanacaktır.

### **3.11. 1 Ocak 2015 Tarihinden önce tecil edilmiş patentli veya faydalı model belgeli buluşlar istisnadan faydalanabilecek midir?**

01.01.2015 tarihinden önce alınan ve koruma süresi henüz dolmamış olan patent veya faydalı model belgelerine ilişkin buluşlardan 01.01.2015 tarihinden itibaren kalan koruma süresince elde edilen kazanç ve iratlar için istisnadan yararlanılabilecektir. Ancak, koruma süresi 01.01.2015 tarihinden önce dolmuş olan patentli veya faydalı model belgeli buluşlardan elde edilen kazanç ve iratlar için istisnadan yararlanılamayacaktır.

### **3.12. Sınai mülkiyet hakkının istisnadan yararlanması için tescil edilmesi gerekli midir?**

Patent veya faydalı model belgesinin devredilmesi, satılması veya inhisarı lisans verilmesi dahil kiralanması durumlarında bu istisnadan yararlanılabilmesi için devir, satış veya kiralama işlemlerinin Türk Patent Enstitüsü tarafından tutulan sicile tescil edilmesi gerekmektedir.

Patent veya faydalı model belgesini devralanlar, satın alanlar veya inhisarı lisans sahipleri, şartların sağlanması kaydıyla, bu işlemlerin Sicile tescil edildiği tarihten itibaren istisnada yararlanabileceklerdir.

## **4. 5746 sayılı Araştırma Geliştirme ve Tasarım Faaliyetlerinin Desteklenmesi Hakkında Kanun kapsamında Ar-Ge teşvikleri**

### **4.1. 5746 Sayılı Kanun'un amacı nedir?**

Ar-Ge, yenilik ve tasarım yoluyla ülke ekonomisinin uluslararası düzeyde rekabet edebilir bir yapıya kavuşturulması için teknolojik bilgi üretilmesini, üründe ve üretim süreçlerinde yenilik yapılmasını, ürün kalitesi ve standardının yükseltilmesini, verimliliğin artırılmasını, üretim maliyetlerinin düşürülmesini, teknolojik bilginin ticarileştirilmesini, rekabet öncesi işbirliklerinin geliştirilmesini, teknoloji yoğun üretim, girişimcilik ve bu alanlara yönelik yatırımlar ile Ar-Ge'ye, yeniliğe ve tasarıma yönelik doğrudan yabancı

sermaye yatırımlarının ülkeye girişinin hızlandırılmasını, Ar-Ge ve tasarım personeli ve nitelikli işgücü istihdamının artırılmasını desteklemek ve teşvik etmek amaçlanmıştır.

#### **4.2. 5746 Sayılı Kanun'un kapsamı nedir?**

Küçük ve Orta Ölçekli Sanayi Geliştirme ve Destekleme İdaresi Başkanlığı tarafından 3624 Sayılı Kanun'a göre oluşturulan teknoloji merkezleri (teknoloji merkezi işletmeleri) ile Türkiye'deki Ar-Ge merkezleri ile tasarım merkezleri, Ar-Ge projeleri, tasarım projeleri ve rekabet öncesi iş birliği projeleri ve teknogirişim sermayesine ilişkin destek ve teşvikleri kapsamaktadır.

#### **4.3. Ar-Ge ve tasarım teşvik unsurları nelerdir?**

- Ar-Ge ve tasarım indirimi
- Gelir vergisi stopajı teşviki
- Sigorta primi desteği
- Damga vergisi istisnası
- Gümrük vergisi istisnası
- Teknogirişim sermayesi desteği
- Rekabet öncesi iş birliği projeleri desteği
- Desteklenecek Programlar desteği

#### **4.4. Kanun'un yürürlük tarihi ve son uygulama tarihi nedir?**

Kanun 31.12.2028 tarihine kadar uygulanmak üzere 01.04.2008 tarihinde yürürlüğe girmiştir.

#### **4.5. Kanun ile sağlanan destek ve teşvik unsurlarından ne zaman yararlanılmaya başlanabilecektir?**

Kanun'la sağlanan destek ve teşvik unsurlarından

- Teknoloji merkezi işletmelerinde Ar-Ge, yenilik veya tasarım projesinin onaylandığı tarihten itibaren ve proje süresince,
- Ar-Ge veya Tasarım merkezlerinde Ar-Ge veya Tasarım Merkezi Belgesinin alındığı tarihten itibaren,
- Kamu kurum ve kuruluşları ile kanunla kurulan vakıflar tarafından desteklenen Ar-Ge, yenilik veya tasarım projelerine yönelik destek karar yazısının düzenlendiği tarihten itibaren ve proje destek süresince,
- TÜBİTAK tarafından yürütülen Ar-Ge veya tasarım projelerinde proje sözleşmesinin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren ve proje süresince,
- Türkiye'nin antlaşmalarla taraf olduğu ikili ya da çok taraflı uluslararası Ar-Ge iş birliği fonlarından mali olarak desteklenen projelerde TÜBİTAK onay yazısının düzenlendiği tarihten itibaren proje süresince yararlanılabilecektir.

#### 4.6. Ar-Ge merkezi nedir?

Dar mükellef kurumların Türkiye'deki işyerleri dahil, kanuni veya iş merkezi Türkiye'de bulunan sermaye şirketlerinin; organizasyon yapısı içinde ayrı bir birim şeklinde örgütlenmiş, münhasıran yurtiçinde araştırma ve geliştirme faaliyetlerinde bulunan ve en az 15 (bazı sektörler için 30) tam zaman eşdeğer Ar-Ge personeli istihdam eden, yeterli Ar-Ge birikimi ve yeteneği olan birimleridir.

#### 4.7. Ar-Ge / tasarım merkezi için gerekli asgari personel sayısı ve tam zaman eşdeğer personel sayısı kaçtır?

Teşvikten yararlanmak için Ar-Ge merkezlerinde en az on beş, 2016/9093 sayılı Bakanlar Kurulu Kararında belirtilen sınıflarda yer alan sektörler için otuz tam zaman eşdeğer Ar-Ge personeli, tasarım merkezlerinde ise en az 10 (on) tam zaman eşdeğer tasarım personeli istihdam edilmesi gerekmektedir.

#### 4.8. 30 tam zaman eş değer personel sayısı zorunluluğu getirilen sektörler hangileridir?

1 Mart 2016 tarihinde yürürlüğe giren 6676 sayılı Kanun ile Bakanlar Kurulu, Ar-Ge Merkezi kurmak için gerekli en az Ar-Ge personeli sayısını sektörler itibarıyla farklılaştırmaya ve 30 olarak belirlenmiş personel sayısını 15'e düşürmeye yetkili kılınmıştır. 11 Ağustos 2016 tarihli Resmi Gazete'de yayımlanan 2016/9093 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile Ar-Ge merkezlerinde istihdam edilebilecek en az tam zaman eş değer Ar-Ge personeli sayısı 15'e düşürülmüştür. Avrupa Topluluğuna Ekonomik Faaliyetlerin İstatistikî Sınıflaması'na (Nace Rev.2) göre aşağıda belirtilen sınıflarda yer alan sektörler için tam zaman eş değer personel sayısı 30 olarak belirlenmiştir.

a) C – İmalat başlığı altında yer alan:

29 – Motorlu kara taşıtları, treyler (römork) ve yarı treyler (yarı römork) imalatı bölümü altındaki tüm sınıflar

29.10.01 – Kamyonet, kamyon, yarı römorklar için çekiciler, tankerler, vb. karayolu taşıtlarının imalatı

29.10.02 – Otomobil ve benzeri araçların imalatı

29.10.03 – Motorlu kara taşıtlarının motorlarının imalatı (motorların fabrikada yeniden yapımı dahil)

29.10.04 – Minibüs, midibüs, otobüs, trolleybüs, metrobüs, vb. yolcu nakil araçlarının imalatı

29.10.07 – Özel amaçlı kara taşıtlarının imalatı (amfibi araçlar, çöp kamyonu, yol temizleme araçları, zırhlı nakil araçları, mikserli kamyon, vinçli kamyon, it

30 – Diğer ulaşım araçlarının imalatı bölümü altındaki aşağıdaki sınıflar

30.30 – Hava taşıtları ve uzay araçları ile bunlarla ilgili makinelerin imalatı

30.40 – Askeri savaş araçlarının imalatı

30.99 – Başka yerde sınıflandırılmamış diğer ulaşım ekipmanlarının imalatı

#### 4.9. Tam Zaman Eşdeğer Personel Sayısı hesaplaması nasıl yapılmaktadır?

Teşvikten yararlanmak için Ar-Ge merkezlerinde en az on beş, 2016/9093 sayılı Bakanlar Kurulu Kararında belirtilen sınıflarda yer alan sektörler için otuz tam zaman eşdeğer Ar-Ge personeli, tasarım merkezlerinde ise en az 10 (on) tam zaman eşdeğer tasarım personeli istihdam edilmesi gerekmektedir.

Tam zaman eşdeğer personeli sayısı; çalışan personelin, çalışma sürelerine göre üçer aylık dönemler itibarıyla toplam çalışma süresinin, bir kişinin üç aylık tam zamanlı çalışma süresine bölünmesi suretiyle hesaplanır. Haftada kırk beş saatin üzerindeki ve ek çalışma süreleri bu hesaplamada dikkate alınmaz. Ar-Ge ve tasarım merkezleri dışında, teknoloji merkezi işletmelerinde, Ar-Ge, yenilik veya tasarım projelerinde, teknogirişim sermaye desteklerinden yararlanan işletmelerde ve rekabet öncesi iş birliği projelerinde gelir vergisi stopajı teşvikinden yararlanmak için personel sınırlaması bulunmamaktadır.

Gelir vergisi stopajı teşvikinin hesaplanmasında, personelin fiilen Ar-Ge, yenilik veya tasarım faaliyetlerine ayırdıkları zamanın toplam çalışma zamanına oranı dikkate alınacaktır.

#### **4.10. Ar-Ge personeli kimdir?**

Ar-Ge faaliyetlerinde doğrudan görevli araştırmacı ve teknisyenler Ar-Ge personeldir.

Araştırmacı: Ar-Ge faaliyetleri ile yenilik tanımı kapsamındaki projelerde, yeni bilgi, ürün, süreç, yöntem ve sistemlerin tasarım veya oluşturulması ve ilgili projelerin yönetilmesi süreçlerinde yer alan en az lisans mezunu uzmanlar.

Teknisyen: Meslek lisesi veya meslek yüksekokullarının tasarım, teknik, fen veya sağlık bölümlerinden mezun, teknik bilgi ve deneyim sahibi kişileri,

ifade etmektedir.

#### **4.11. Tasarım merkezi nedir?**

Tasarım projelerini veya sözleşme çerçevesinde siparişe dayalı olarak yürütülen tasarım faaliyetlerini gerçekleştirmek üzere kurulan ve dar mükellef kurumların Türkiye'deki iş yerleri dâhil, kanuni veya iş merkezi Türkiye'de bulunan sermaye şirketlerinin; organizasyon yapısı içinde ayrı bir birim şeklinde örgütlenmiş, münhasıran yurt içinde tasarım faaliyetlerinde bulunan ve en az on tam zaman eşdeğer tasarım personeli istihdam eden, yeterli tasarım birikimi ve yeteneği olan birimlerdir.

#### **4.12. Tasarım personeli kimdir?**

Tasarım faaliyetlerinde doğrudan görevli tasarımcı ve teknisyenlerdir.

Teknisyen: Meslek Lisesi veya meslek yüksekokullarının tasarım, teknik, fen veya sağlık bölümlerinden mezun, teknik bilgi ve deneyim sahibi kişileri,

Tasarımcı: Tasarım faaliyetleri kapsamındaki projelerin gerçekleştirilmesi ve ilgili projelerin yönetilmesi süreçlerinde yer alan, üniversitelerin; mühendislik, mimarlık veya tasarım ile ilgili bölümlerinden mezun en az lisans derecesine sahip kişiler ile tasarım alanlarından herhangi birinde en az lisansüstü eğitim derecesine sahip diğer kişileri,

İfade eder.

#### **4.13. Tasarım projesi nedir?**

Amacı, kapsamı, genel ve teknik tanımı, süresi, bütçesi, özel şartları, diğer kurum, kuruluş, gerçek ve tüzel kişilerce sağlanacak aynı veya nakdî destek tutarları, sonuçta doğacak fikri mülkiyet haklarının paylaşım esasları tespit edilmiş ve tasarım faaliyetlerinin her safhasını belirleyecek mahiyette ve bilimsel esaslar çerçevesinde tasarımcı tarafından yürütülen projelerdir.

#### **4.14. Desteklenecek Programlar ve Bu Programlara Yönelik Destekler Nedir?**

Yükseköğretim kurumlarının matematik, fizik, kimya ve biyoloji lisans programları ile Yükseköğretim Kurulundan alınan görüş üzerine Bakanlıkça belirlenecek diğer programları ifade etmektedir.

#### **4.15. Desteklenecek Programlar Desteği Nedir?**

Desteklenecek Programlar alanlarında en az lisans derecesine sahip Ar-Ge personeli istihdam eden Ar-Ge merkezlerine, bu personelin her birine ödedikleri aylık ücretin o yıl için uygulanan asgari ücretin aylık brüt tutarı kadarlık kısmı, kamu personeli hariç olmak üzere iki yıl süreyle, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı bütçesine konulacak ödenekten karşılanır.

#### **4.16. Desteklenecek Programlar Desteği'nin Faydalanmanın Şartları Nelerdir?**

Desteklenecek Programlar alanlarından en az lisans derecesinde sahip Ar-Ge personeli Desteklenecek Programlar desteğinden faydalanabilecektir.

Bu kapsamda her bir Ar-Ge merkezinde destekten yararlanacak personel sayısı, ilgili ayda Ar-Ge merkezinde istihdam edilen toplam personel sayısının yüzde onunu geçemez. Bu sayının küsuratlı çıkması halinde tama iblağ edilir. Bu destekten yararlanılabilmesi için istihdam edilecek personelin 1/3/2016 (dahil) tarihinden sonra işe alınması ve ilgili işletmede ilk kez istihdam edilmesi esastır.

#### **4.17. Desteklenecek programlar desteği uygulamasında işletmelerin yükümlülükleri nelerdir?**

İşletme, bu destek kapsamında istihdam ettiği personelin işe alınması ve işten ayrılması durumları ile ilgili hususları Bakanlığa elektronik ortamda bildirmekle yükümlüdür. Bu kapsamda ödemelerin yapılabilmesi için, gerekli şartların sağlandığını ve işletme tarafından ilgili personele dönem ücretlerinin ödendiğini gösteren raporun Bakanlığa sunulması gerekir. Bakanlıkça uygun görülen tutar, raporun teslim edildiği tarihi takip eden ayın sonuna kadar işletmenin bildirdiği banka hesabına ödenir.

#### **4.18. Kimler Ar-Ge indiriminden yararlanabilir ve indirim oranı nedir?**

- Teknoloji merkezi işletmelerinde,
- Ar-Ge merkezlerinde,
- Tasarım merkezlerinde,

- Kamu kurum ve kuruluşları ile kanunla kurulan veya teknoloji geliştirme projesi anlaşmaları kapsamında uluslararası kurumlardan ya da kamu kurum ve kuruluşlarından Ar-Ge projelerini desteklemek amacıyla fon veya kredi kullanan vakıflar tarafından veya uluslararası fonlarca desteklenen Ar-Ge ve yenilik projelerinde,
- Rekabet öncesi iş birliği projelerinde,
- Tekno-girişim sermaye desteklerinden yararlananlarca,

gerçekleştirilen Ar-Ge, tasarım yenilik harcamalarının % 100'ü Kurumlar Vergisi Kanunu'nun 10. maddesine göre kurum kazancının ve Gelir Vergisi Kanunu'nun 89. maddesi uyarınca ticari kazancın tespitinde indirim konusu yapılır.

#### **4.19. Önceki yıl Ar-Ge harcamalarının cari dönem Ar-Ge indirimine etkisi var mıdır?**

Ar-Ge veya tasarım merkezlerinde ayrıca o yıl yapılan Ar-Ge ve yenilik veya tasarım harcamalarının bir önceki yıla göre artışının yüzde ellisine kadar indirim konusu yapılabilir. Bu indirimden yararlanacak işletmelerin, Cumhurbaşkanlığına belirlenen kriterler doğrultusunda faaliyet raporu ve ekinde Bakanlıkça istenen belgeleri ibraz etmeleri esastır.

10 Ocak 2023 tarihli Resmi Gazete'de yayımlanan 6652 Cumhurbaşkanı Kararı uyarınca, aşağıdaki göstergelerden herhangi birinde bir önceki yıla göre en az % 20 artış sağlayan Ar-Ge veya tasarım merkezlerinde Ar-Ge harcamalarının bir önceki yıla göre artan kısmının % 50'si kadar ilave indirim hakkı kazanılacaktır. (Yürürlük:)

- Ar-Ge veya tasarım harcamasının toplam ciro içindeki payı.
- Tescil edilen ulusal veya uluslararası patent sayısı.
- Uluslararası destekli proje sayısı.
- Ar-Ge Merkezlerinde lisansüstü dereceli araştırmacı sayısının toplam Ar-Ge personeli sayısına oranı.
- Tasarım Merkezlerinde lisansüstü dereceli tasarımcı sayısının toplam tasarım personeli sayısına oranı.
- Ar-Ge Merkezlerinde toplam araştırmacı sayısının toplam Ar-Ge personeli sayısına oranı.
- Tasarım Merkezlerinde toplam tasarımcı sayısının toplam tasarım personeli sayısına oranı.
- Ar-Ge veya tasarım faaliyeti sonucu ortaya çıkan yeni ürünlerden elde edilen cironun toplam ciroya oranı

#### **4.20. Birden fazla Ar-Ge veya Tasarım merkezi bulunan işletmelerde personel sayısı hesabı nasıl yapılır?**

Bir işletmenin ayrı yerleşkelerde kurulmuş birden çok Ar-Ge veya tasarım merkezi bulunması halinde, işletmenin Ar-Ge personeli sayısı, bu merkezlerde çalışan Ar-Ge veya tasarım personeli çalıştıkları Ar-Ge veya Tasarım merkezlerine göre ayrı ayrı değerlendirilir.

#### **4.21. Ar-Ge, yenilik ve tasarım faaliyeti kapsamında değerlendirilen harcamalar nelerdir?**

**İlk madde ve malzeme giderleri**



Her türlü doğrudan ilk madde, yardımcı madde, işletme malzemesi, ara mamul, yedek parça, prototip ve benzeri giderler ile Vergi Usul Kanunu'na göre amortismanına tabi tutulması mümkün olmayan maddi kıymetlerin iktisabına ilişkin giderleri kapsar.

Hammadde ve diğer malzeme stoklarından Ar-Ge ve yenilik veya tasarım faaliyetlerinde fiilen kullanılan kısma ilişkin maliyetler Ar-Ge, yenilik ve tasarım harcaması kapsamındadır. Bu nedenle, henüz Ar-Ge ve yenilik veya tasarım faaliyetlerinde kullanılmamış olan hammadde ve diğer malzemelere ilişkin maliyet tutarlarının stok hesaplarında; kullanılan, satılan ya da elden çıkarılanların da stok hesaplarından mahsup edilmek suretiyle izlenmesi gerekir.

### **Amortismanlar**

Ar-Ge, yenilik veya faaliyetlerinin yürütülmesi amacıyla iktisap edilen amortismanına tabi iktisadi kıymetler için ayrılan amortismanlardan oluşur.

Ar-Ge, yenilik veya tasarım faaliyeti dışında başka faaliyetlerde de kullanılan makine ve teçhizata ilişkin amortismanlar, bunların Ar-Ge, yenilik veya tasarım faaliyetlerinde kullanıldığı gün sayısına göre hesaplanır.

Bu kapsamda, Kanun ile münhasıran Ar-Ge, yenilik veya tasarım faaliyetlerinde kullanılan kıymetler dışında kısmi olarak bu faaliyetlerde kullanılan kıymetler de kapsam dahiline alınmıştır.

### **Personel giderleri**

Kanun kapsamında gerçekleştirilen Ar-Ge, yenilik veya tasarım faaliyetlerinin yürütülmesi amacıyla çalıştırılan Ar-Ge veya tasarım personeliyle ilgili olarak tahakkuk ettirilen ve gelir vergisi stopajı teşviki uygulaması kapsamında bulunan ücretler ile bu mahiyetteki giderlerdir. Ar-Ge veya tasarım merkezleri alanı dışında geçirilen süreye isabet eden ve Bakanlar Kurulunca belirlenen sınırlar dâhilinde gelir vergisi stopajı teşviki kapsamında değerlendirilen ücretler de Ar-Ge ve tasarım indirimine konu edilir.

Tam zamanlı Ar-Ge veya tasarım personeli sayısının %10'unu aşmamak üzere, Ar-Ge, yenilik ve tasarım faaliyetlerine katılan ve bu faaliyetlerle doğrudan ilişkili destek personelinin ücretleri ile bu mahiyetteki giderler de personel gideri kapsamındadır.

Kısmi çalışma halinde, personelin Ar-Ge, yenilik ve tasarım faaliyetlerine ayırdığı zamanın toplam çalışma zamanına oranı dikkate alınmak suretiyle bulunan ücret tutarları, Ar-Ge, yenilik ve tasarım harcaması olarak dikkate alınır.

### **Genel giderler**

Ar-Ge veya tasarım merkezlerinin kira, su, enerji, bakım-onarım, haberleşme, nakliye giderleri ile bu merkezlerde kullanılan makine ve teçhizata ilişkin bakım ve onarım giderleri gibi bu merkezlerde yürütülen faaliyetin devamlılığını sağlamak için yapılan giderleri kapsar. Bu kapsamda dikkate alınabilecek giderler, münhasıran Ar-Ge veya tasarım merkezi olarak kullanılan yerlere ilişkin katılan giderler ile bu faaliyetlerle doğrudan ilgili diğer giderlerdir.

Ar-Ge, yenilik veya tasarım faaliyetlerine ilişkin sigorta giderleri, kitap, dergi ve benzeri bilimsel yayınlara ait giderler de bu kapsamdadır.

Ar-Ge veya tasarım merkezlerine ilişkin olarak hesaplanan kira veya amortisman, su ve enerji giderleri hariç olmak üzere çeşitli kıstaslara göre ortak genel işletme giderleri üzerinden hesaplanacak paylar bu kapsamda değerlendirilmez.

Mükelleflerin başkaca faaliyetlerinin yürütülmesinde de kullanılan taşınmazların bir bölümünün Ar-Ge veya tasarım merkezi olarak kullanılması halinde, bu taşınmazlara ilişkin kira giderinin veya hesaplanan amortismanların, su ve enerji giderlerinin Ar-Ge veya tasarım merkezine isabet eden kısımları indirim uygulamasında dikkate alınabilecektir.

### **Dışarıdan sağlanan fayda ve hizmetler**

Normal bakım ve onarım giderleri hariç olmak üzere, Ar-Ge, yenilik veya tasarım faaliyetleriyle ilgili olarak işletme dışında yerli veya yabancı diğer kurum ve kuruluşlardan alınan; mesleki veya teknik destek, test, laboratuvar ve analiz hizmetleri ile bu mahiyetteki

diğer hizmet alımları kapsamında yapılan ödemeleri kapsar. Bu şekilde alınan hizmetlere ilişkin harcamalar, proje kapsamında gerçekleştirilen toplam harcama tutarının yüzde ellisini geçemez.

#### **Vergi, resim ve harçlar**

Doğrudan Ar-Ge ve yenilik veya tasarım faaliyetlerine ilişkin olan ve Gelir Vergisi Kanunu ile Kurumlar Vergisi Kanunu'na göre gelir veya kurumlar vergisi matrahının tespitinde gider olarak dikkate alınabilen vergi, resim ve harçları kapsar.

Doğrudan Ar-Ge ve yenilik veya tasarım faaliyetlerinin yürütüldüğü taşınmazlar için ödenen vergiler, Ar-Ge ve yenilik veya tasarım faaliyetlerinde kullanılmak üzere ithal edilen mallarla ilgili gümrük vergileri ile benzeri vergi, resim ve harçlar bu kapsamdadır.

#### **4.22. Ar-Ge veya tasarım faaliyeti haricinde başka faaliyetlerde de kullanılan taşınmazların kira veya amortisman gideri Ar-Ge veya tasarım indirimine konu edilebilir mi?**

Başkaca faaliyetlerin yürütülmesinde de kullanılan taşınmazların bir bölümünün Ar-Ge veya tasarım merkezi olarak kullanılması halinde, bu taşınmazlara ilişkin kira giderinin veya hesaplanan amortismanların, su ve enerji giderlerinin Ar-Ge veya tasarım merkezine isabet eden kısımları indirim uygulamasında dikkate alınabilecektir.

Ar-Ge veya tasarım merkezlerine ilişkin kira veya amortisman, su ve enerji giderlerinin doğrudan hesaplanarak Ar-Ge ve tasarım indirimine konu edilmesi esastır.

*5746 Sayılı Araştırma, Geliştirme ve Tasarım Faaliyetlerinin desteklenmesi hakkında kanun genel tebliğine göre;*

*i) Ar-Ge ve tasarım merkezinin, mükellefin başkaca faaliyetlerinin yürütülmesinde de kullanılan taşınmazların bir bölümünde yer alması halinde Ar-Ge veya tasarım indirimine konu edilecek kira veya amortismanların, Ar-Ge veya tasarım merkezi olarak kullanılan alanın yüzölçümünün, bu merkezlerin bulunduğu binanın toplam yüzölçümüne oranına göre belirlenmesi gerekmektedir.*

*ii) Enerji ve su giderlerinin, işletme içerisinde Ar-Ge ve tasarım merkezlerine ilişkin giderleri ölçebilen sayaç veya benzeri cihazlarla ayrıştırılabilmesi durumunda da bu suretle tespit edilen tutarlar Ar-Ge ve tasarım indirimine konu edilebilecektir. Bu suretle söz konusu ayrıştırma işleminin yapılamaması halinde ise, bu mahiyetteki giderlerden;*

- Enerji giderleri, Ar-Ge veya tasarım merkezi olarak kullanılan alanın yüzölçümünün bu merkezlerin bulunduğu binanın toplam kapalı alanının yüzölçümüne olan oranına göre,*
- Su giderleri, Ar-Ge ve tasarım merkezinde çalışan personel sayısının bu merkezlerin bulunduğu binada çalışan toplam personel sayısına olan oranına göre dağıtım tabii tutulacaktır.*

*iii) Ar-Ge veya tasarım merkezlerinin bulunduğu binaların toplam yüzölçümünün tespitinde, faaliyetlerde kullanılmaya mahsus kapalı alanlar dikkate alınacak olup, otoparklar (kapalı olanlar dâhil) ve sosyal tesisler gibi fiilen faaliyetlerde kullanılmaya mahsus olmayan alanlar dikkate alınmayacaktır. 'Diğer taraftan; Ar-Ge, yenilik veya tasarım faaliyeti dışında başka faaliyetlerde de kullanılan makine ve teçhizata ilişkin amortismanlar, bunların Ar-Ge, yenilik veya tasarım faaliyetlerinde kullanıldığı gün sayısına göre hesaplanır.*

#### **4.23. Ar-Ge veya tasarım merkezinin bulunduğu binaların yüz ölçümü tespitinde hangi alanlar dikkate alınacaktır?**

Ar-Ge veya tasarım merkezlerinin bulunduğu binaların toplam yüzölçümünün tespitinde, faaliyetlerde kullanılmaya mahsus kapalı alanlar dikkate alınacak olup, otoparklar (kapalı olanlar dahil) ve sosyal tesisler gibi fiilen faaliyetlerde kullanılmaya mahsus olmayan alanlar dikkate alınmayacaktır.

#### **4.24. Enerji ve su giderlerinin Ar-Ge veya tasarım indirimine konu edilebilecek tutarı nasıl hesaplanacaktır?**

Enerji ve su giderlerinin, işletme içerisinde Ar-Ge ve tasarım merkezlerine ilişkin giderleri ölçebilen sayaç veya benzeri cihazlarla ayrıştırılabilmesi durumunda da bu suretle tespit edilen tutarlar Ar-Ge ve tasarım indirimine konu edilebilecektir. Bu suretle söz konusu ayrıştırma işleminin yapılamaması halinde ise, bu mahiyetteki giderlerden;

- Enerji giderleri, Ar-Ge veya tasarım merkezi olarak kullanılan alanın yüzölçümünün bu merkezlerin bulunduğu binanın toplam kapalı alanının yüzölçümüne olan oranına göre,
- Su giderleri, Ar-Ge ve tasarım merkezinde çalışan personel sayısının bu merkezlerin bulunduğu binada çalışan toplam personel sayısına olan oranına göre

dağıtıma tabi tutulması gerekmektedir.

#### **4.25. Ar-Ge harcamalarının sınırı var mı?**

Dışardan sağlanan fayda ve hizmetler hariç olmak üzere, Kanun ve Yönetmelik hükümlerine uygun olan Ar-Ge harcamaları itibariyle tutar sınırlaması bulunmamaktadır. Dışardan sağlanan fayda ve hizmetler için toplam Ar-Ge ve yenilik veya tasarım harcamalarının %50'sine kadar sınırlama getirilmiştir. %50'lik bu sınırın, her bir proje bazında ayrı olarak dikkate alınması gerekmektedir.

#### **4.26. Ar-Ge ve yenilik faaliyeti kapsamında değerlendirilmeyen faaliyetler nelerdir?**

- Pazarlama faaliyetleri, piyasa taramaları, pazar araştırması ya da satış promosyonu,
- Kalite kontrol,
- Sosyal bilimlerdeki araştırmalar,
- Petrol, doğalgaz, maden rezervleri arama ve sondaj faaliyetleri
- İlaç üretim izni öncesinde en az 2 aşaması yurt içinde gerçekleştirilmeyen klinik çalışmalar ile üretim izni sonrasında gerçekleştirilen klinik çalışmalar,
- Bir Ar-Ge projesi kapsamında olmaksızın icat edilmiş ya da mevcut geliştirilmiş süreçlerin kullanımı,
- Ar-Ge ve yenilik faaliyeti amaçlarına yönelik olmayan şekil, renk, dekorasyon ve benzeri estetik ve görsel değişiklikleri içeren biçimsel değişiklikler,
- Programlama dilleri ile işletim sistemleri hariç olmak üzere internet sitelerinin ve benzerlerinin hazırlanmasına yardımcı mevcut yazılımların kullanılması suretiyle yapılan yazılım geliştirme faaliyetleri,
- Yazılımlara ilişkin, bilimsel ve/veya teknolojik ilerlemeler veya teknolojik belirsizliklerin çözülmesini içermeyen olağan ve tekrarlanan faaliyetler,
- İlk kuruluş aşamasında kuruluş ve örgütlenmeyle ilgili araştırma giderleri,
- Ar-Ge ve yenilik faaliyetleriyle geliştirilen ürüne veya sürece ilişkin fikri mülkiyet haklarının edinimi dışında bu hakların korunmasına yönelik çalışmalar,
- Numune verilmek amacıyla prototiplerden kopyalar çıkarılıp dağıtılması ve reklam amaçlı tüketici testleri,

- Üretim ve üretim altyapısına yönelik yapılan yatırım faaliyetleri, ticari üretimin planlanması ve seri üretim sürecine ilişkin harcamalar,

Bir Ar-Ge projesi kapsamında olmaksızın yeni süreç, sistem veya ürün ortaya konulmasına hizmet etmeyen doğrudan veya gömülü teknoloji transferi.

#### **4.27. Tasarım faaliyeti kapsamında değerlendirilmeyen faaliyetler nelerdir?**

- Pazarlama faaliyetleri, piyasa taramaları, pazar araştırması ya da satış promosyonu,
- Kalite kontrol,
- Bir tasarım projesi kapsamında olmaksızın icat edilmiş ya da mevcut geliştirilmiş süreçlerin kullanımı
- Kuruluş ve örgütlenmeyle ilgili araştırma giderleri,
- Üretim ve üretim altyapısına yönelik yapılan yatırım faaliyetleri, ticari üretimin planlanması ve seri üretim sürecine ilişkin harcamalar
- Numune verilmek amacıyla prototiplerden kopyalar çıkarılıp dağıtılması ve reklam amaçlı tüketici testleri,
- Bir tasarım projesi kapsamında olmaksızın yeni süreç, sistem veya ürün ortaya konulmasına hizmet etmeyen doğrudan veya gömülü teknoloji transferi,
- Tasarım faaliyetleriyle geliştirilen ürüne veya sürece ilişkin fikrî mülkiyet haklarının edinimi dışında bu hakların korunmasına yönelik faaliyetler,
- Paris Sözleşmesinin 2 nci mükerrer 6 ncı maddesi kapsamında yer alan hükümlerle alametleri ile bu kapsam dışında kalan ancak kamuyu ilgilendiren, dini, tarihi ve kültürel değerler bakımından halka mal olmuş ve ilgili mercilerin tescil izni vermediği işaretlerin, armaların, amblemlerin, nişanların veya adlandırmaların uygunsuz kullanımını içeren tasarım faaliyetleri,
- Kamu düzenine veya genel ahlaka aykırı tasarım faaliyetleri.

#### **4.28. Ar-Ge yenilik ve tasarım faaliyeti kapsamında yapılan harcamaların muhasebeleştirilmesi ve amortisman uygulaması nasıldır?**

Vergi Usul Kanunu'na göre aktifleştirilmesi gereken Ar-Ge, yenilik veya tasarım faaliyeti kapsamındaki harcamalar, amortisman yoluyla itfa edilir. Amortisman uygulamasında kullanılacak oran %20'dir.

Projelerin tamamlanmasına zorunlu nedenlerle imkan kalmaması veya projenin başarısızlıkla sonuçlanması nedeniyle iktisadi kıymet oluşmaması hallerinde, Ar-Ge, yenilik veya tasarım faaliyeti kapsamında yapılan ve önceki yıllarda aktifleştirilmiş olan tutarlar doğrudan gider yazılır.

Diğer taraftan, Ar-Ge, yenilik veya tasarım harcamalarının, işletmelerin diğer faaliyetlerine ilişkin harcamalarından ayrılarak, Ar-Ge ve tasarım indiriminin doğru hesaplanmasına imkan verecek şekilde muhasebeleştirilmesi zorunludur.

Ar-Ge, yenilik veya tasarım faaliyetlerine ilişkin olarak kamu kurum ve kuruluşları, kanunla kurulan vakıflar ile uluslararası fonlardan alınan destekler özel bir fon hesabında tutulur. Bu fonda yer alan tutarlar, Gelir Vergisi Kanunu ve Kurumlar Vergisi Kanunu'na göre

vergiye tabi kazancın tespitinde gelir, Ar-Ge ve tasarım indirimi tutarının tespitinde Ar-Ge ve tasarım harcaması olarak dikkate alınmaz. Bu şekilde sağlanan karşılıksız fonlardan yapılan harcamalar, yapıldığı yere göre doğrudan gider ya da amortismanına tabi iktisadi kıymet olarak muhasebeleştirilir.

#### **4.29. Projenin devredilmesi durumunda Ar-Ge ve tasarım indirimi uygulaması ne şekilde olacaktır?**

Tamamlanmamış Ar-Ge, yenilik ve tasarım projesinin devredilmesi halinde, devri gerçekleştiren işletmelerce aktifleştirilen tutarlar kazanç tutarının tespitinde maliyet unsuru olarak dikkate alınır.

Ar-Ge, yenilik ve tasarım projesini devralan işletmelerce devir tarihinden sonra proje kapsamında yapılan harcamalar Ar-Ge ve tasarım indirimine konu olur. Projenin devri için ayrıca bir bedel ödenmişse, bu bedel Ar-Ge ve tasarım indirimine konu edilemez.

Tamamlanmış bir Ar-Ge, yenilik ve tasarım projesinin devredilmesi durumunda ise Ar-Ge, yenilik ve tasarım projesini devralan işletme Ar-Ge ve tasarım indiriminden yararlanamaz.

#### **4.30. Yeterli kazancın olmaması durumunda Ar-Ge ve tasarım indirimi sonraki dönemlere devredilebilir mi?**

Kazancın yetersiz olması nedeniyle ilgili hesap döneminde indirim konusu yapılamayan tutar, sonraki hesap dönemlerine devredilir. Devredilen tutarlar, takip eden yıllarda Vergi Usul Kanunu'na göre her yıl belirlenen yeniden değerlendirme oranında artırılarak dikkate alınır.

#### **4.31. Gelir vergisi stopaj desteğinin kapsamı nedir?**

Kamu personeli hariç olmak üzere teknoloji merkezi işletmelerinde, Ar-Ge merkezlerinde, kamu kurum ve kuruluşları ile kanunla kurulan veya teknoloji geliştirme projesi anlaşmaları kapsamında uluslararası kurumlardan ya da kamu kurum ve kuruluşlarından Ar-Ge veya tasarım projelerini desteklemek amacıyla fon veya kredi kullanan vakıflar tarafından veya uluslararası fonlarca desteklenen ya da TÜBİTAK tarafından yürütülen Ar-Ge, yenilik ve tasarım projelerinde, teknoloji girişim sermaye desteklerinden yararlanan işletmelerde ve rekabet öncesi işbirliği projelerinde çalışan Ar-Ge ve destek personelinin; bu çalışmalarını karşılığında elde ettikleri ücretleri üzerinden asgari geçim indirimi uygulandıktan sonra hesaplanan gelir vergisinin;

- Doktoralı olanlar ile desteklenecek programlar alanlarından birinden en az yüksek lisans mezunu olanlar için yüzde doksan beşi
- Yüksek lisanslı olanlar ile desteklenecek programlar alanlarından birinde lisans derecesine sahip olanlar için yüzde doksanı
- Diğerleri için yüzde sekseni

muhtasar beyanname üzerinden tahakkuk eden vergiden indirilmek suretiyle terkin edilir.

Gelir vergisi stopajına ilişkin teşviklerden yararlanacak olan işverenin çalıştırdığı destek personelinin tam zaman eşdeğeri sayısı, toplam tam zamanlı Ar-Ge veya tasarım personeli sayısının %10'unu geçemez. Hesaplamalarda çıkan kesirler tama iblağ edilir.

Destek personelinin tam zaman eşdeğeri sayısının, toplam tam zamanlı Ar-Ge veya tasarım personeli sayısının %10'unu geçmesi halinde brüt ücreti en az olan destek personelinin ücretinden başlamak suretiyle hangi personelin istisnadan yararlanacağı

belirlenecektir. Personel ücretlerinin eşit olması durumunda, hangi personelin istisnadan yararlanacağı konusunda ise işverenlerce belirleme yapılacaktır.

Terkin tutarına ilişkin hesaplama, Ar-Ge veya tasarım faaliyeti kapsamında çalışan personelin her biri için ayrı ayrı yapılarak "Ar-Ge veya Tasarım Kapsamında Gelir Vergisi Stopajı Teşvikine İlişkin Bildirim" tablosunda gösterilecek ve bu bildirimler muhtasar beyanname ekinde ilgili vergi dairesine verilecektir.

#### **4.32. Gelir vergisi stopaj teşviki uygulamasında kapsama dahil olan ve olmayan ödemeler nelerdir?**

Gelir vergisi stopajı teşvikinin hesaplanmasında kapsama giren personelin fiilen Ar-Ge ve yenilik faaliyetlerine ayırdıkları zamanın, toplam çalışma zamanına oranı esas alınacaktır. Kanun kapsamında faaliyette bulunan personelin, ay içindeki çalışmalarının tamamının Ar-Ge ve yenilik faaliyetleri ile ilgili olması halinde hak kazanılmış hafta tatili ve yıllık ücretli izin süreleri de 15 tam zaman eşdeğerin hesabında bu kapsamda değerlendirilerek gelir vergisi stopajı teşviki uygulamasında dikkate alınacaktır. Ancak, işletmenin haftalık çalışma saati üzerindeki çalışma süreleri ile ek çalışma süreleri tam zaman eşdeğerin hesabında dikkate alınmaz.

Kısmi zamanlı çalışma halinde ise personelin Ar-Ge ve yenilik faaliyetlerine ayırdığı zamanın toplam çalışma zamanına oranı dikkate alınmak suretiyle bulunan ücret tutarları Ar-Ge ve yenilik harcaması olarak dikkate alınacaktır. Kısmi zamanlı çalışan personelin hafta tatili ve yıllık ücretli izin süreleri dikkate alınmaz.

Teşvik uygulamasında istisna, Ar-Ge ve destek personelinin Ar-Ge ve yenilik faaliyeti kapsamında fazla mesai dahil çalıştığı süreye ilişkin ücret matrahına uygulanacaktır. Ücret matrahına söz konusu istisnanın uygulanması sonucu vergiye tabi ücret ile bu ücret üzerinden yapılan stopaj tutarı muhtasar beyannameye yansıtılacaktır.

Dolayısıyla,

- Ar-Ge ve yenilik faaliyeti kapsamı dışındaki çalışmalara ait ücret ödemeleri,
- Ar-Ge ve yenilik projelerinde görev alan ve/veya işletmelerde çalışan kamu personeline yapılan ücret ödemeleri,
- Ar-Ge ve yenilik faaliyeti kapsamında ay içinde kısmi zamanlı olarak çalışan personelin hak kazanılmış hafta tatili, yıllık ücretli, izin ve mazeret izni gibi sürelerle isabet eden ücret ödemeleri gibi ödemeler nedeniyle gelir vergisi stopajı teşviki uygulamasından yararlanılamayacaktır.

#### **4.33. Ar-Ge veya Tasarım Merkezi dışında geçirilen sürelerin gelir vergisi stopajı teşviki kapsamında değerlendirilmesi nasıl olmaktadır?**

6676 sayılı Kanun ile yapılan değişiklikler kapsamında, Ar-Ge, tasarım merkezleri alanı dışında geçirilen süreye isabet eden ve Bakanlar Kurulunca belirlenen sınırlar dahilinde gelir vergisi stopajı teşviki kapsamında değerlendirilen ücretlerin de Ar-Ge ve tasarım indirimine konu edileceği düzenlenmiştir.

Dışarıda geçirilen sürelerin sınırlarının kararlaştırılmasına yönelik olarak 2016/9091 sayılı Bakanlar Kurulu kararı 11 Ağustos 2016 tarihli Resmi Gazete'de yayımlanmış olup, söz konusu karar kapsamında; Ar-Ge veya tasarım merkezlerinde çalışan Ar-Ge veya tasarım personelinin bu merkezlerde yürüttüğü projelerle doğrudan ilgili olmak şartıyla aşağıda belirtilen faaliyetlerin Ar-Ge veya tasarım merkezi dışında yürütülmesinin zorunlu olduğu durumlarda, Ar-Ge ve Tasarım merkezi yönetiminin onayının alınması ve Sanayi ve Teknoloji Bakanlığının bilgilendirilmesi kaydıyla, merkez dışındaki bu faaliyetlere ilişkin ücretlerin % 100'ü gelir vergisi stopajı teşviki kapsamında değerlendirilecektir.

- Laboratuvar analiz, test ve deney çalışmaları,
- Diğer Ar-Ge veya tasarım merkezlerinde yapılan çalışmalar,

- Saha araştırması,
- Prototip geliştirmeye yönelik faaliyetler,
- Projelerde görev alan personel ile sınırlı olmak kaydıyla bilimsel içerikteki etkinlikler.

Ar-Ge veya tasarım merkezlerinde Ar-Ge veya tasarım personelinin yüksek lisans yapanlar için bir buçuk yılı, doktora yapanlar için iki yılı geçmemek kaydıyla merkez veya bölge dışında geçirdiği süreler (aylık ders saati kadar) ilişkin ücretlerin % 100'ü Ar-Ge ve tasarım merkezi yönetiminin veya teknoloji geliştirme bölgesi yönetici şirketinin onayının alınması ve Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı'nın bilgilendirilmesi kaydıyla, gelir vergisi stopajı teşviki kapsamında değerlendirilecektir.

Söz konusu Karar 1 Eylül 2016 tarihinde yürürlüğe girmiştir.

#### **4.34. Ar-Ge veya tasarım merkezinde görevli Ar-Ge veya tasarım personeline ödenen prim, ikramiye gibi ek ödemeler gelir vergisi stopajı teşvikinden yararlanabilir mi?**

Ar-Ge veya tasarım merkezinde Kanun kapsamında faaliyette bulunan Ar-Ge veya tasarım personelinin, ay içindeki çalışmalarının tamamının Ar-Ge, yenilik ve tasarım faaliyetleri ile ilgili olması halinde, bu personele yapılan prim, ikramiye, ayni yardımlar ve benzeri ek ödemelerden ücret matrahına dahil edilenler için gelir vergisi stopajı teşvikinin uygulanması gerekir. Belirli periyotlarda (her 3 ayda bir gibi) yapılan ikramiye ödemelerinde, ikramiyenin, tahakkukunun yapıldığı aya ilişkin ücret olarak kabul edilmesinden hareketle, Ar-Ge, yenilik ve tasarım faaliyetlerine ayrılan sürenin hesaplamasında da tahakkukun yapıldığı dönem dikkate alınmalıdır.

Ar-Ge veya tasarım personellerine yapılacak olan fazla mesai, kıdem tazminatı, ihbar tazminatı ödemeleri gelir vergisi teşviki matrahına dahil edilmemesi gerekmektedir.

Kısmi zamanlı çalışma halinde toplam çalışma zamanına oranla yapılacak hesaplama neticesinde tespit edilecek ücret matrahı itibarıyla gelir vergisi stopajı teşvikinden faydalanılacaktır.

#### **4.35. Gelir vergisi stopaj teşviki uygulamasından yararlanmaya ne zaman başlanabilir?**

Gelir vergisi stopaj teşviki uygulamasından;

- Ar-Ge veya tasarım merkezlerinde, Değerlendirme ve Denetim Komisyonu karar tutanağının düzenlendiği,
- Rekabet öncesi iş birliği projelerinde, proje sözleşmesinin imzalandığı,
- Teknoloji merkezi işletmelerinde, Ar-Ge, yenilik veya tasarım projesinin onaylandığı,
- Teknogirişim sermaye desteklerinde, kamu idaresiyle imzalanan proje sözleşmesinin yürürlüğe girdiği,
- Teknoloji merkezi işletmeleri ile Ar-Ge merkezleri ve tasarım merkezlerinde yürütülen, kamu kurum ve kuruluşları ile kanunla kurulan veya teknoloji geliştirme projesi anlaşmaları kapsamında uluslararası kurumlardan ya da kamu kurum ve kuruluşlarından Ar-Ge projelerini desteklemek amacıyla fon veya kredi kullanan vakıflar tarafından desteklenen veya TÜBİTAK tarafından yürütülen Ar-Ge, yenilik veya tasarım projeleri yeniden incelemeye tabi tutulmaksızın, Ar-Ge, yenilik veya tasarım projelerine yönelik destek karar yazısının düzenlendiği veya proje sözleşmesinin yürürlüğe girdiği,

- Türkiye'nin anlaşmalarla taraf olduğu ikili ya da çok taraflı uluslararası Ar-Ge iş birliği programları fonlarından malî olarak desteklenen Ar-Ge, yenilik veya tasarım projelerini yürüten işletmeler TÜBİTAK'ın onay yazısının düzenlendiği tarihten itibaren gelir vergisi stopajı teşvikinden yararlanılması mümkün bulunmaktadır.

#### **4.36. Gelir vergisi teşvik uygulamasını sona erdiren durumlar nelerdir?**

- 5746 sayılı Kanuna göre Ar-Ge merkezi olabilme niteliği, geçici vergilendirme dönemini içeren üçer aylık dönemlerde en az 15 (on beş) (2016/9093 sayılı Bakanlar Kurulu Kararında belirtilen sınıflarda yer alan sektörler için 30 (otuz) olarak uygulanır.), tasarım merkezi olabilme niteliği, geçici vergilendirme dönemini içeren üçer aylık dönemlerde en az 10 (on) tam zaman eşdeğer personel istihdam şartına bağlandığından 5746 sayılı Kanunda belirtilen sayıda personel istihdam şartının ihlal edildiği geçici vergilendirme dönemi itibarıyla,
- Ar-Ge, yenilik veya tasarım projelerinde, projenin herhangi bir nedenle sona ermesi veya projeye verilen desteğin son bulması hallerinde, Ar-Ge, yenilik veya tasarım faaliyeti bitmiş sayılacağından bu tarihten itibaren,
- KOSGEB teknoloji merkezi işletmelerinde yürütülen projelerin herhangi bir nedenle sona ermesi veya projeye verilen desteğin son bulması hallerinde, Ar-Ge, yenilik veya tasarım faaliyeti de son bulacağından bu tarihten itibaren,
- Değerlendirme ve Denetim Komisyonunun değerlendirmesi sonucunda, projenin rekabet öncesi iş birliği niteliğini kaybettiğinin tespit edilmesi hâlinde, proje sözleşmesinin Bakanlık tarafından iptal edildiği tarihten itibaren gelir vergisi stopajı teşvikinden yararlanılması mümkün bulunmamaktadır.

#### **4.37. Projenin devredilmesi durumunda gelir vergisi teşviki devam eder mi?**

Tamamlanmamış bir Ar-Ge, yenilik veya tasarım projesinin devredilmesi durumunda, Ar-Ge, yenilik veya tasarım projesini devralan işletme, 1 ve 2 Seri No.lu 5746 sayılı Araştırma ve Geliştirme Faaliyetlerinin Desteklenmesi Hakkında Genel Tebliğlerinde belirtilen esaslar çerçevesinde gelir vergisi stopajı teşvikinden yararlanabilecektir.

#### **4.38. Sigorta primi desteğinin kapsamı nedir?**

Kamu personeli hariç olmak üzere, teknoloji merkezi işletmelerinde, Ar-Ge merkezlerinde, kamu kurum ve kuruluşları ile kanunla kurulan veya teknoloji geliştirme projesi anlaşmaları kapsamında uluslararası kurumlardan ya da kamu kurum ve kuruluşlarından Ar-Ge projelerini desteklemek amacıyla fon veya kredi kullanan vakıflar tarafından veya uluslararası fonlarca desteklenen ya da TÜBİTAK tarafından yürütülen Ar-Ge ve yenilik projelerinde, rekabet öncesi işbirliği projelerinde ve tekno-girişim sermaye desteklerinden yararlanan işletmelerde çalışan Ar-Ge personeli ile destek personelinin; Kanun kapsamında yukarıda sayılan kurum ve kuruluşlar tarafından desteklenen tasarım projelerinde ve tasarım merkezlerinde çalışan tasarım ve destek personelinin, Kanun kapsamındaki faaliyetleri karşılığında elde ettikleri ücretleri üzerinden hesaplanan sigorta primi işveren hissesinin yarısı; Hazine ve Maliye Bakanlığı bütçesine konulacak ödenekten karşılanır.



Kapsama giren personelin Ar-Ge, yenilik veya tasarım faaliyetleriyle ilgili çalışmalarının işyerinin haftalık çalışma saatinin tamamını doldurması hâlinde çalışılan haftaya ilişkin hafta tatili, sigorta primi işveren hissesi desteği uygulamasında dikkate alınır. Kapsama giren personelin ay içindeki çalışmalarının tamamının Ar-Ge, yenilik veya tasarım faaliyetleriyle ilgili olması hâlinde yıllık ücretli izin süreleri ile 2429 sayılı Kanunda belirtilen tatil günlerine isabet eden ücretler de bu destek kapsamında değerlendirilir.

#### **4.39. Sigorta primi işveren hissesi desteğinin hesaplamasında matraha dahil olan unsurlar nelerdir?**

Sigorta primi işveren desteği, kapsama giren sigortalıların Ar- Ge, yenilik ve tasarım faaliyetleri ile ilgili çalışmalarına ilişkin ücretleri üzerinden hesaplanmaktadır. Kapsama giren sigortalılara yapılan ücret dışındaki (ikramiye, prim vb.) ödemelerle, kapsama giren sigortalıların Ar-Ge, yenilik ve tasarım faaliyetleri dışındaki çalışmaları nedeniyle hak ettikleri ücretleri destek kapsamına alınmadığından, bu nitelikteki ödemeler Kanun türü seçilmeksizin düzenlenecek aylık prim ve hizmet belgesi ile Sosyal Güvenlik Kurumu'na bildirilmektedir.

Sigorta primi işveren hissesi desteğinin hesaplanmasında, bu kapsamdaki personelin fiilen Ar-Ge, yenilik ve tasarım faaliyetlerine ayırdıkları zamanın, toplam çalışma zamanına oranı dikkate alınır.

Kapsama giren personelin ay içindeki çalışmalarının tamamının Ar-Ge, yenilik ve tasarım faaliyetleriyle ilgili olması halinde hak kazanılmış hafta tatili ve yıllık ücretli izin süreleri de bu kapsamda değerlendirilir. Ar-Ge, yenilik ve tasarım faaliyetlerinde kısmi zamanlı olarak çalışan personelin hak kazanılmış hafta tatili ve yıllık ücretli izin süreleri sigorta primi işveren hissesi desteği uygulamasında dikkate alınmaz.

Kanun kapsamında düzenlenen aylık prim ve hizmet belgelerinden dolayı tahakkuk eden işsizlik sigortası primleri hakkında işveren hissesi sigorta primi desteği uygulanmaz.

#### **4.40. Personele yapılan ücret dışı ödemeler hesaplamaya dahil edilebilir mi?**

Kanun kapsamına giren sigortalılara ücret dışında yapılan ödemeler, Kanun kapsamında düzenlenen aylık prim ve hizmet belgesinde yer alan prime esas kazançta dahil edilmez. Bu ödemeler, destek kapsamına girmeyen aylık prim ve hizmet belgesiyle Sosyal Güvenlik Kurumuna bildirilir. Belirli periyotlarda ve sabit olarak ödenen ikramiye ve benzeri ödemeler SGK Başkanlığı tarafından ücret olarak nitelendirilmediğinden teşvik hesaplamasına dahil edilememektedir.

#### **4.41. Kısmi zamanlı Ar-Ge personeli için sigorta primi işveren hissesi desteğinden faydalanılırken, aynı personelin Ar-Ge dışı çalışmaları için 5510 Sayılı Kanun'la getirilen teşvikten faydalanmak mümkün müdür?**

Kapsama giren kısmi zamanlı Ar-Ge veya tasarım personeli için; Ar-Ge veya tasarım çalışmaları karşılığı 5746 Sayılı Kanun kapsamında sağlanan sigorta primi işveren hissesi desteğinden; Ar-Ge, yenilik ve tasarım faaliyetleri dışında kalan çalışmaları için ise 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu ile getirilen 5 puanlık prim indiriminden aynı ayda, ancak mükerrer olmamak kaydıyla faydalanılması mümkündür.

#### **4.42. Sigorta primi işveren hissesi desteğinden yararlanılacak personel için süre şartı var mıdır? Sigorta primi işveren hissesi desteğinden yararlanan personel için düzenlenen hizmet belgeleri üzerinden damga vergisi ödenmesi gerekir mi?**

Kanun ve yönetmelik kapsamındaki Ar-Ge, yenilik ve tasarım faaliyetlerinde istihdam edilen personele münhasıran bu görevleri ile ilgili olarak yapılan ücret ödemeleri nedeniyle düzenlenen kağıtlar da damga vergisi istisnası kapsamında olduğundan, söz konusu personel için düzenlenen hizmet belgeleri de damga vergisinden müstesnadır.

#### **4.43. Damga vergisi istisnası nedir?**

Kanun kapsamındaki her türlü Ar-Ge, yenilik ve tasarım faaliyetleriyle ilgili olarak düzenlenen kağıtlar (Ar-Ge personeline yapılan ücret ödemelerine ilişkin düzenlenen kağıtlar dahil) damga vergisinden müstesnadır.

Damga vergisi istisnasının uygulanabilmesi için;

- Ar-Ge merkezleri, tasarım merkezleri, rekabet öncesi iş birliği ile Ar-Ge, yenilik veya tasarım projeleri için başvuru yapılan ve desteği veren kamu kurumundan veya 5746 sayılı Kanunda belirtilen vakıflardan,
- Teknoloji merkezi işletmeleri için TEKMER müdürlüğünden,
- Uluslararası fonlarca desteklenen ya da TÜBİTAK tarafından yürütülen Ar-Ge, yenilik veya tasarım projeleri için TÜBİTAK'tan alınan veya bunlar tarafından onaylanan; kağıda konu işlemin 5746 sayılı Kanun kapsamında Ar-Ge, yenilik veya tasarım faaliyetleri ile ilgili olduğunu gösteren proje öneri bilgileri formu veya destek karar yazısı ya da proje sözleşmesi veya bu mahiyetteki belgenin işlem esnasında noter, resmî daireler, diğer kamu kurum ve kuruluşları gibi işlem yapan kurum ve kuruluşlara ibraz edilmesi yeterli olup, işlem yapan kurum veya kuruluşlarca başka belge aranmaz.

5746 sayılı Kanun kapsamında Ar-Ge, yenilik veya tasarım faaliyetlerinde istihdam edilen personele münhasıran bu görevleri ile ilgili olarak yapılan ücret ödemeleri nedeniyle düzenlenen kağıtlar ile 5746 sayılı Kanun kapsamına giren sigortalılar için düzenlenecek aylık prim ve hizmet belgelerinden damga vergisi alınmayacaktır.

5746 sayılı Kanunun 3'üncü maddesinin sekizinci fıkrası gereğince, bu Kanun kapsamında yürütülen Ar-Ge, yenilik veya tasarım projeleri ile ilgili araştırmalarda kullanılmak üzere eşya ithaline ilişkin işlemlere harç, bu işlemlerle ilgili düzenlenen kağıtlara damga vergisi istisnası bulunmaktadır.

5746 sayılı Kanunun 3'üncü maddesinin dokuzuncu fıkrası kapsamında, Ar-Ge ve tasarım merkezlerinin sözleşme çerçevesinde siparişe dayalı olarak yürüttükleri projelerde sipariş alanlar yukarıda belirtilen istisnalardan yararlanacak olmakla birlikte, sipariş verenler de bu kapsamda sadece sipariş alan Ar-Ge ve tasarım merkezleri ile sipariş verilmesine ilişkin düzenlenen kağıtlara ait damga vergisi istisnasından yararlanacaklardır.

#### **4.44. Girişim Sermayesi Yatırım Fonu Uygulaması kapsamında ayrılacak tutar nasıl hesaplanmaktadır?**

1/1/2022 tarihinden itibaren geçici 2'nci madde kapsamında yıllık beyanname üzerinden istisna edilen kazançları tutarı 1.000.000 Türk lirası ve üzerinde olan gelir ve kurumlar vergisi mükellefleri tarafından, bu tutarın yüzde ikisi pasifte geçici bir hesaba aktarılır. Bu fıkra kapsamında aktarılması gereken tutar yükümlülüğü, yıllık bazda 20.000.000 Türk lirası ile sınırlıdır. Bu tutarın, geçici hesabın oluşturduğu yılın sonuna kadar Türkiye'de yerleşik girişimcilere yatırım yapmak üzere kurulmuş girişim sermayesi yatırım fonu paylarının satın alınması veya girişim sermayesi yatırım ortaklıkları ya da bu Kanun kapsamındaki kuluçka merkezlerinde faaliyette bulunan diğer girişimcilere sermaye olarak konulması şarttır.

#### **4.45. Teknogirişim sermayesi desteği nedir?**

Teknogirişim sermayesi, örgün öğrenim veren üniversitelerin herhangi bir lisans programından bir yıl içinde mezun olabilecek durumdaki öğrenci, yüksek lisans veya doktora öğrencisi ya da lisans, yüksek lisans veya doktora derecelerinden birini ön başvuru tarihinden en çok on yıl önce almış kişilerin, teknoloji ve yenilik odaklı iş fikirlerini, desteği veren merkezi yönetim kapsamındaki kamu idareleri tarafından desteklenmesi uygun bulunan bir iş planı çerçevesinde, katma değer ve nitelikli istihdam yaratma potansiyeli yüksek teşebbüslere dönüştürebilmelerini teşvik etmek için yapılan sermaye desteğini ifade etmektedir.

Destekten, merkezî yönetim kapsamındaki kamu idaresi tarafından kabul edilmiş iş planına uygun biçimde ve destek başvurusundan sonra ihdas edilmiş ve girişimcinin tek başına temsil ve ilzama yetkili olduğu işletme de yararlanabilir.

Söz konusu işletmelere merkezî yönetim kapsamındaki kamu idarelerince bir defaya mahsus olmak üzere, teminat alınmaksızın ve hibe olarak 200.000 Türk lirasına kadar teknogirişim sermayesi desteği verilebilir.

Kanun kapsamında, yıllık bütçesinde Ar-Ge harcamalarının desteklenmesi amacıyla hibe şeklinde ödeneği bulunan merkezî yönetim kapsamındaki kamu idarelerinin tümü tarafından yapılan ödemelerin toplamı, her takvim yılı için 50.000.000 Türk lirasını aşamaz.

#### **4.46. Siparişe dayalı Ar-Ge, Yenilik ve Tasarım Faaliyetleri Ar-Ge ve tasarım indirim uygulamasına konu edilebilir mi?**

Kanun kapsamında Ar-Ge merkezlerinin sözleşme çerçevesinde siparişe dayalı olarak yürüttükleri Ar-Ge ve yenilik faaliyetleri ile tasarım merkezlerinin sözleşme çerçevesinde siparişe dayalı olarak yürüttükleri tasarım faaliyetleri Kanunda belirtilen indirim, istisna, destek ve teşvik unsurlarından yararlanabilmektedir.

Ar-Ge veya tasarım merkezleri tarafından siparişe dayalı olarak yürütülen Ar-Ge veya tasarım faaliyetlerine ilişkin olarak yapılan harcamaların sadece yüzde ellisi bu merkezler tarafından, bu harcamaların kalan yüzde ellisi ise siparişi veren gelir ve kurumlar vergisi mükellefleri tarafından, Ar-Ge ve tasarım indirimi olarak dikkate alınabilmektedir.

#### **4.47. Sipariş verenin kurumlar vergisi mükellefi olmaması durumunda Ar-Ge ve tasarım indiriminde nasıl faydalanılacaktır?**

Sipariş verenin gelir ve kurumlar vergisi mükellefiyetinin olmaması halinde Ar-Ge veya tasarım harcamasının tamamı Ar-Ge veya tasarım merkezi tarafından indirilebilir. Bu kapsamda, Türkiye'de verilen gelir veya kurumlar vergisi beyannamesi üzerinde Ar-Ge ve tasarım indirim hakkına sahip olmayan kişilerce verilen sipariş üzerine yapılan projelerde, indirim hakkının tamamı Ar-Ge veya tasarım merkezi tarafından kullanılır. Sipariş verenler, Ar-Ge ve tasarım indirimi ile sipariş verilmesine ilişkin kâğıtlara ait damga vergisi istisnası dışında kalan bu Kanun kapsamındaki diğer teşvik ve destek unsurlarından yararlanamaz. Her bir geçici vergilendirme ve hesap dönemi itibarıyla yararlanılabilecek toplam Ar-Ge ve tasarım indirimi tutarının yarısı, Ar-Ge merkezi veya tasarım merkezi tarafından beyanname verme sürelerinin başlangıcından önce siparişi verene yazılı olarak bildirilir.

#### 4.48. Nakit destekler muhasebe kayıtlarda nasıl izlenir?

Ar-Ge ve yenilik veya tasarım faaliyetlerinde bulunanların, kamu kurum ve kuruluşları, kanunla kurulan veya teknoloji geliştirme projesi anlaşmaları kapsamında uluslararası kurumlardan ya da kamu kurum ve kuruluşlarından Ar-Ge projelerini desteklemek amacıyla fon veya kredi kullanan vakıflar ile uluslararası fonlardan aldıkları hibe destekler, özel bir fon hesabında izlenir.

Bu fonda yer alan tutarlar, Gelir Vergisi Kanunu ve Kurumlar Vergisi Kanununa göre vergiye tabi kazancın tespitinde gelir, Ar-Ge ve tasarım indirimi tutarının tespitinde Ar-Ge, yenilik ve tasarım harcaması olarak dikkate alınmaz.

Bu fonun elde edildiği hesap dönemini izleyen beş yıl içinde sermayeye ilave dışında herhangi bir şekilde başka bir hesaba nakledilmesi veya işletmeden çekilmesi hâlinde, zamanında tahakkuk ettirilmeyen vergiler vergi ziyayı cezası ve gecikme faiziyle birlikte işletmeden tahsil edilir.

#### 4.49. Ar-Ge faaliyetlerini kim denetler?

Faaliyetlere ilişkin yerindelik ve uygunluk denetimlerinin Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı tarafından gerçekleştirileceği düzenlenmiştir. Ar-Ge merkezleri ile tasarım merkezleri Değerlendirme ve Denetim Komisyonu tarafından en geç üç yılda bir denetlenir.

Uygulamayla ilgili olarak; vergisel konularda Gelir İdaresi Başkanlığı, başvuru, izleme ve denetim konularında Bakanlık, sigorta prim desteğiyle ilgili hususlarda ise Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanlığı düzenleme yapmaya yetkilidir.

#### 4.50. Stajyer Desteği Nedir?

3 Şubat 2021 tarihinde Resmi Gazete'de yayınlanan 7263 sayılı Teknoloji Geliştirme Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun kapsamında stajyer istihdam eden firmalar, Bakanlık bütçesine konulacak ödenekle sınırlı olmak üzere, Bakanlıkça yönetmelikle belirlenen şartlar çerçevesinde destek kapsamına alınmıştır.

#### 4.51. Mentorlük Desteği Nedir?

Ar-Ge veya tasarım merkezlerinde doktora mezunu personelin üniversitelerde Ar-Ge ve yenilik alanında ders vermesi veya Ar-Ge ve tasarım personelinin teknoloji geliştirme bölgelerinde bulunan girişimcilere mentorluk yapması durumunda haftalık 8 saati aşmamak şartıyla, bu çalışmalarını gelir vergisi stopajı teşviki kapsamında değerlendirilir.

#### 4.52. Ar-Ge veya Tasarım Merkezi Olmak için Bakanlık'ın Başlıca Beklentileri Nelerdir?

- Ar-Ge Merkezinde araştırmacı ve teknisyen statüsünde çalışacak Ar-Ge merkezi için en az 15, Tasarım merkezi için en az 10 Tam Zaman Eşdeğer personel istihdam edilmesi, (Bazı sektörler için 30 Tam Zaman Eşdeğer Ar-Ge Personeli)
- Ar-Ge veya Tasarım projelerinin bulunması
- Personellerin fiziki kontrolünü yapacak mekanizmalara sahip olunması (turnike, kamera vb.)
- Ar-Ge veya Tasarım Faaliyetlerinin yurtiçinde gerçekleştirilmesi
- Ar-Ge veya Tasarım Merkezlerinin ayrı bir birim şeklinde örgütlenmiş tek bir yerleşke içinde yer alması